

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

فصل ، متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی

شماره تلفن: ۸۸۹۴ - ۸۸۹۵ - ۸۸۹۶ - ۵۳۴۸

۲ شنبه ۲۸ دی ماه ۱۳۲۶

میر، سید محمد هاشمی

سال سوم - شماره ۸۴۹

صفحه ۲۴۰۳

دوره پانزدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۵۴۵

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱ - صورت مشروح مذاکرات سی و نهمین جلسه دوره پانزدهم از صلیحه ۱ تا ۱۲
- ۲ - اخبار مجلس ۱۲
- ۵ - آگهی های رسمی ۱۳

مذاکرات مجلس

جلسه ۳۹

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۵ شنبه ۲۴ مهر ماه ۱۳۲۶

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات قبل از دستور یکنفر از آقایان نمایندگان
- ۳ - پیشنهاد تصویب طرح قانونی با مضای جمعی از نمایندگان بقید دوفوریت راجع بانشاء قانون واگذاری حق نشر اسکناس بهیئت نظارت اندوخته
- ۴ - طرح ۱۲ بوجه کل کشور
- ۵ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت شش و ربع بعد ازظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

صورت مجلس روز ۳ شنبه ۲۲ مهر ماه را آقای فولادوند (منشی) قرائت نمودند

ساعت شش و بیست دقیقه بعد ازظهر روز سه شنبه ۲۲ دیماه مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل و صورت جلسه پیش قرائت شد.

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

فائزین با اجازه - آقایان : محمد حسین صولت فشقانی - عزیز اعظم زنکنه - مهدی معین زاده - عبدالله وثوق - عبدالعزیز اورنگ - ابراهیم افخمی - عبدالرحمن فرامرزی - حسین وکیل - جواد گنجه منوچهر گلبدادی - امامی امری - فتحعلی افشار

غائبین بی اجازه - آقایان : عزت الله بیات - اردشیر شادلو - حسن اکبر - رستم گیو - کامل ماکوئی - محمد تقی بهار - احمد دهقان - شهاب

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : جواد عامری مستمد دماوندی - دکتر راجی - آقاخان بختیار - دکتر طباطبائی - محمد علی مسعودی - عمادالدین سزاوار ابوالحسن صادقی - علی وکیل - یمن اسفندیاری - محمد تقی خوئیر - اسدی - حسن مکرم - محمد هراتی آرام بوداغان - بانانقلیج

آقای دکتر طباطبائی راجع بامورین کشت خشخاش و آقای سزاوار راجع بحفظ اصول و رعایت بیطرفی در اجازات نطق نمایندگان و آقای قبادیان دوموضوع مذاکرات آقای مکی نسبت باقای هزیر وزیر سابق

دارائی و پرونده کبیری آقای معیری توضیحاتی دادند و صورت مجلس تصویب شد.

آقای تقی زاده بامقدمه مختصری راجع بعدم رضایت کسانی که هنگام مبارزه بافساد بعلمت تزلزل منافشان متأثر می شوند بمسافرت سیدجمال افغانی بترکیه وخطابه وی و تأثیر آن در کشور عثمانی و خروج سید بعلمت مخالفت طلاب مدارس دینی اشاره نموده گفتند برای نبوده عقیده خود برنجش مفروضین اهمیت نمی دهند و سپس راجع بمستخدمین دولت عقیده داشتند که نباید زیاده بر حد اقل ضروری باشد و راه حل آن نیز قطع نان ایشان نیست و فعلا تا اصلاح اساسی این موضوع باید ازاستخدام جدید خودداری شود و بعد راجع بتجاوز بعضی مطبوعات از حدود قانونی گفتند طالب سلب آزادی بنسبتند و مقصود ایشان مجازات تجاوز کنندگان از قانون بوده است همچنین راجع بسازمان خدمات اجتماعی معتقد بودند هر خرجی از خزانه کشور باید در حدود قانون بعمل آید نه تصویب نامه دولت و الا فتح باب نقض قوانین مملکت است و راجع بنظارت مالی دولت در بانک ملی بیان داشتند که مقصود نظارت وزیر دارائی و مفتش دولت در بانک ملی و جلب نظر دولت و بانک راجع باسرافات بوده و قصد کاستن از قدر خدمتگزاری مدیر بانک نداشته اند و دریابان بیانات خود بموضوع لزوم رعایت تناسب محصلین حقوق و سیاسی اشاره و تأیید نمودند که دانشمندان آن را برای حداقل احتیاج لازم می شمارند نه زاید بر ضرورت آقای اقبال با توضیحی راجع بساختن آرامگاه مرحوم مدرس بهمت

● من مذاکرات مشروح سی و نهمین جلسه از دوره پانزدهم قانونگذاری

اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

جمعی از اهالی کاشمر و دوستان هزار ریالی که اهلیحضرت همایونی برای کمک بساختن مذکور و مینای برای رفع نوائس بیمارستان کاشمر بندل فرموده اند اظهار تشکر از آن موضوع تلگرافی که در سال ۱۳۲۰ از کاشمر راجع به تخریب مزار مرحوم مدرس از طرف آقای اقبال به هیئت دولت و مجلس مغایر شده بود تحقیق و رسیدگی وزارت دادگستری پرداخته گزارش وزارت عدلیه را مبنی بر مجهول بودن امضاء مغایره کنندگان تلگراف مذکور قرائت نمودند

آقای حاذقی در مقدمه بیانات خود گفتند وقتی حکومت ملتی نسبت به مسائل اصولی مملکت و حوائج عمومی ملت بر عهده بود زمینه برای حدوث انقلاب فراهم میشود و از وضعی که پیشتر وسیل انگاری نمودار است ملت و مملکت ما بظرف خطر بزرگی سوز میشود و کسانی مسئول هستند که عهد دار رفع مخاطرات از ملت و مملکت میباشد پس بشروطیت ایران و خطر منصف دولتها مشغف نگذاشته باشند آنها و لزوم تقویت مجلس از دولتی که سر کار میآورد و تعقیب کسانی که بیخبر اخبار و انتشارات واهی و امات باشخاص میپردازند اشاره کرده گفتند باید قانون در مورد مطبوعات اجرا شود و بعد در باب رعایت اوقات جلسات مجلس و اجتناب از اختلاف وقت و وضع تشکیل کمیسیونها توضیحات دادند و راجع بکار گنان دولت گفتند باید از آنها توقع ر داشت تا نمره فعالیت آنها حقوق و مزایایی که متوقع هستند تامین کنند و از سستی دستگاه ادارات مخصوصاً بعضی متصدیان تعلیم و تربیت نظر دولت را جلب و در خانه اظهار نمودند که اقلیت فعلی طرفدار کار های مفید دولت است و بی عرضی خود را عمل نشان خواهد داد و مجلس باید سطح مشی خود را روشن کند مخصوصاً هنگام تصویب لوایح دولت و نیز راجع بقانون تعدید بازرگانان خارجی و اصلاح قانون انتخابات و انجمنهای ولایتی و شهرداری ها تقاضای اقدام سریع نمودند

آقای ملک مدنی در پاسخ اظهارات آقای حاذقی نسبت بتشکیل کمیسیون عراض و کمیسیونهای دیگر توضیحی دادند

آقای ملکپور راجع بوضع حوزه انتخابیه خودشان و شهرستانهای فارس و نیرود و ساقلر زندگی خصوصاً طبیب و دوا و بیمارستان شرح مبسوطی بیان داشته نسبت به تمیض بین تهران و ولایات و بی تکلیفی مامورین دولت در شهرستانها اعتراض نموده گفتند در باب تقلیل هزینه زندگی دولت باید مقدم باشد و قیمت دخانیات و شکر را پائین آورد و موجبات تهیه آب و نان و مسکن و لباس مردم را فراهم کند و سپس بعد توازن واردات و صادرات و مسئله ارز و عوارض گمرکی و لزوم تکثیر قوه تولید اشاره کرده گفتند بوشهر بواسطه نداشتن یورت از کار افتاده و اغلب ساکنین این بندر مهاجرت نموده اند و کثرت مغارج حمل و نقل کالا از راه مشهر امور بازرگانی فارس را مختل ساخته است از دولت تقاضا نمودند در رفع مشکلات ارزی برای خرید و حمل کارخانجاتی که برای فارس در نظر گرفته شده اقدام لازم بعمل آید

آقای حائری زاده راجع بخدمات فدائیان راه

آقای حاذقی در مقدمه بیانات خود گفتند وقتی حکومت ملتی نسبت به مسائل اصولی مملکت و حوائج عمومی ملت بر عهده بود زمینه برای حدوث انقلاب فراهم میشود و از وضعی که پیشتر وسیل انگاری نمودار است ملت و مملکت ما بظرف خطر بزرگی سوز میشود و کسانی مسئول هستند که عهد دار رفع مخاطرات از ملت و مملکت میباشد پس بشروطیت ایران و خطر منصف دولتها مشغف نگذاشته باشند آنها و لزوم تقویت مجلس از دولتی که سر کار میآورد و تعقیب کسانی که بیخبر اخبار و انتشارات واهی و امات باشخاص میپردازند اشاره کرده گفتند باید قانون در مورد مطبوعات اجرا شود و بعد در باب رعایت اوقات جلسات مجلس و اجتناب از اختلاف وقت و وضع تشکیل کمیسیونها توضیحات دادند و راجع بکار گنان دولت گفتند باید از آنها توقع ر داشت تا نمره فعالیت آنها حقوق و مزایایی که متوقع هستند تامین کنند و از سستی دستگاه ادارات مخصوصاً بعضی متصدیان تعلیم و تربیت نظر دولت را جلب و در خانه اظهار نمودند که اقلیت فعلی طرفدار کار های مفید دولت است و بی عرضی خود را عمل نشان خواهد داد و مجلس باید سطح مشی خود را روشن کند مخصوصاً هنگام تصویب لوایح دولت و نیز راجع بقانون تعدید بازرگانان خارجی و اصلاح قانون انتخابات و انجمنهای ولایتی و شهرداری ها تقاضای اقدام سریع نمودند

آقای حائری زاده راجع بخدمات فدائیان راه

آقای حائری زاده راجع بخدمات فدائیان راه

۳- بیانات قبل از دستور یکنفر از آقایان نمایندگان

رئیس - رأی نمیخواهد مخالفی که نیست صحبت کنند

آشتیانی زاده - استدعا میکنم آقایان چند دقیقه توجه بفرمائید ، عرض میشود که در نتیجه تجولاتی که اخیراً راجع بپاره ای از قضایا در تهران رخ داده بعضی ها در بعضی از معافل بعضی وانمود مائی کرده اند ، بعضی جلوه هائی کرده اند که عده نسبت بذات مقدس اهلیحضرت همایونی آنطوری که باید ارادت کیش باشند نیستند (نورالدین امامی کی همچو حرفی زده) حالا صبر کنید تا عرض کنم بنده میخواهم در پشت این تریبون این اظهارات را بکنم و امیدوارم که بسع همایونی خواهد رسید ما ورفقای مادر پشت همین تریبون قسم خوردیم و مراسم تحلیف را بجا آوردیم و ما متقدمیم کار یک روز یک تمهیدی را قبول کردیم و یک قسمی را بجا آوردیم تا وقتی که حیات داریم نسبت بآن تمهد و آن قسم وفادار هستیم (صحیح است) احسن است اما موضوع دیگر چندی است کار گوشه و کنار میشنویم از اقبال سر گذر از پیشنماز محله از روزنامه نویس از عضو اداره ک آقا حزب دمکرات واجب است و بایستی حفظش کرد این حزب را باید حفظ کرد و بعد از این عملی کدر دو سال قبل بوسیله ما انجام گرفت امروز برای اهالی این مملکت و مخصوصاً طبقه روشنفکر و اشخاصی که داخل جریانات هستند بر آن هائات شده است که یک عمل مقیدی بوده و حزب دمکرات ایران بحال این مملکت حزب لازم است باشد (صحیح است) از آنجائی که وجود این حزب لازم است و بایستی از این حزب نگاهداری شود و بلکه توسعه پیدا کند و تقویت پیدا کند بایستی از طرفی هم آقایانی که از این حزب کنار اند و از جریانات داخلی این حزب ادعای نمایندگی تا یک حدی اطلاع پیدا کنند شاید در آیه این حزب خیلی مهم شد و در وضعیت مملکت تأثیر بسزائی پیدا کرد ، در تابستان در اواخر بهار ۱۳۲۰ آقای قوام السلطنه رئیس الوزرا وقت به بنده مراجعه فرمودند و بنده خواستند یک عده ای تشکیلی که باسم جمعیت رفیقان ما داشتیم و حزب سیاسی نبود با دست این عده ما حزب دمکرات ایران را تأسیس کنیم و مخصوصاً فرمودند ، در این قسمت هم بنده شاهد دارم که مانفوذ داریم و سبیل هم در دست است فقط یک کادر متشکل و منظم حزبی لازم است تا شروع بتشکیلات بکنیم ، ما هم آمدیم از فردای همان روز با علم بهند خودمان که عبارت از ممانعت از تجزیه مملکت بود حزب را تأسیس کردیم و شروع کردیم بیک مبارزات خیلی پردامنه ای ولی پس از چندی بعلم وجود یکنفر عضو موثر (که امروز این جا نیست و بنده هم باو هیچ علائقی نداشتم و همیشه با او در مبارزه بودم ولی چون نیست و افتاده است صلاح نمیدانم که امروز در غیاب او انتقاداتی بکنم) نسبت بامور تشکیلات و امور داخلی حزب ما نتوانستیم با او همکاری وهم آمندی داشته باشیم و به همین دلیل بنده رفتم پس از چند ماه غیبت مراجعت کردم و حزب دارای کمیته شده بود و یک اشخاص برجسته ای کدر حزب دارای مقام خیلی مهمی بودند پیدا شدند و آن روزها فقط دسته ای که برای تسریع اصلاحات داخلی حزب مبارزه میکرد و میگفت حتماً

رئیس - بنده عرضی دارم

آشتیانی زاده - بنده عرضی دارم

رئیس - بفرمائید

آشتیانی زاده - عرض کنم در جلسه گذشته نسبت بصورت جلسه چند نفر اعتراض کردند البته چون این صورت جلسه ای که تنظیم میشود صورت خلاصه مذاکرات است و لازم نیست بطور مشروح و مفصل مذاکرات اشخاصی که در جلسه قبل گفته شده منظور بشود اما اگر اسم عده ای را بردند که در جلسه قبل اعتراض کردند بایستی اسم همه را ببرند ، بنده هم در جلسه قبل بصورت جلسه اعتراض کردم و در این صورت جلسه اسم از بنده برده نشده

رئیس - اصلاح میشود ، دیگر نظری نیست (گفته شد ، خیر) صورت جلسه قبل تصویب شد یک طرحی بقید دو فوریت رسیده که قرائت میشود

آشتیانی زاده - بنده قبل از دستور اجازه خواسته بودم

رئیس - قبل از دستور دونه از آقایان اجازه خواسته اند ، آقای آشتیانی زاده و آقای گیو

آشتیانی زاده - اجازه بفرمائید بنده ، دقیقه صحبت بکنم

رئیس - صحبت بکنند

رئیس - آقایان موافقت بفرمائید که ایشان هم بیاناتشان را بکنند

بعضی از نمایندگان - بفرمائید صحبتتان را بکنید

رئیس - آقای آشتیانی زاده بفرمائید

کشاورز صدر - ایشان استثنائاً صحبت کنند

بعضی از نمایندگان - رأی بگیری

بایستی در داخل حزب یک اصلاحات سریعی صورت بگیرد ما بودیم حتی در جلسات فراکسیون هم یک حملاتی از طرف بنده شد و بهمان اشخاصی که امروز میخواهند تصفیه بکنند همان اشخاص با بنده طرف بودند که آقاچه بوده است هیچ عیبی نداشته است گفتیم خیلی خوب بوده است بنده هم بوده است ، البته اگر ما در آن روز میگفتیم باید حزب تصفیه بشود ما از آقای آقا سید هاشم وکیل و آقای محمود محمود نمیخواستیم تصفیه کنیم این آقایان را همه میشناخند این آقایان دارای سوابق خیلی نیکی هستند مقصود ما آن گروهانهای تشکیلات حزبی بود نه افسران کلا ، آن صاحب منصبهای جزء آشتیانی که با افراد حزب تماس داشتند آنها را که از نزدیک در تشکیلات نظارت داشتند و البته فراموش نکنیم حزب مردمان بدی نبودند مع الاسف پس از این تجولات این جریانات کلاً ضرر دیگری دارد بنده پیدا میکنم ، آقای هدایت که علمه در اصلاحات حزب دو کرات شدند و در ایران میخواهند حکومت مستقل بکنند ایشان قبل از خروج همان شخص در کلوب عصر سه روز جمع کردند و بالغ بر ۲۰۰ امضاء تهیه کرده بودند که مظرفروز وجودش برای مملکت لازم است (بعضی از نمایندگان - غیر لازم نیست) البته لازم نیست جناب آقای مهندس هدایت فرمودند (مسعود تابتی آقای کشاورز حاضر میگویی که لازم نیست) و همین آقای مهندس هدایت امروز میخواهند ما را از حزب برکنار کنند و خودشان میخواهند سر دسته تصفیه و فرمانده این عمل بشوند البته اعتراض دسته پیروستان حزب بیشتر نسبت بوجوهی بود که در این حزب بدست فرماندهان و بدست افسران غیر ارشد مصرف شده بود ما میگفتیم آقایولی که ما در حزب داریم باید این پول مصرف تبلیغ نشریات ، چیز نوشتن ، تشکیلات کنفرانس دادن و برای تشکیلات حزبی باشد (سین اسفندیاری - افسران غیر ارشد کجا؟ مال ارتش که نبودند مال حزب را بفرمائید که سوء تفاهم نشود) افسران حزب را عرض میکردم (سین اسفندیاری افسر مال ارتش است افسر در اینجا یعنی صاحب منصب خوب حالا استدعا میکنم بنده را فو بفرمائید آقای خسرو هدایت پس از تعول و قبل از اینکه دولت جناب اشرف آقای قوام السلطنه سقوط کرده باشکاه حزب را تصرف کردند با دست کارگران راه آهن و سیورهای شهرداری و هم اتحادیه «امکا» را بنده از نظر باشکاه حزب حرفی ندارم حرف داریم ولی دیگران بر من اولی واقف هستند که در مجلس نسبت باین موضوع صحبت کنند صحبت بنده فقط نسبت باتحادیه «امکا» است مطابق اصول تشکیلات سندیکائی سندیکاهائی که بستگی بیکی از احزاب داشته باشند اینها را در دنیا بر سمیت سندیکائی نمی شناسند چون سندیکا یک اتحادیه صنفی و اقتصادی است و اتحادیه سیاسی نیست بنده در جلسه خصوصی پس از سقوط آقای قوام السلطنه اینجاست بان آقای محترم بزرگوار این اعتراض را کردم ، گفتم جنابمالی از حزب دمکرات ایران ۸۰ هزار تومان پول گرفتید راه آهن مدتی با خودتان بودو بعد با قوم خویش مظلمتان و خود جنابمالی و در موقمی که آقای قوام السلطنه روی کار بودند و حزب دمکرات ایران در کمال قدرت در دست ایشان اداره میشد آمدید و

تابوی اتحادیه مارا کشیدید پائین با همین رویه و با همین جنجال بنده بعد از ایشان سؤال کردم ، حالا اگر شما میخواهد اصلاح بکنید کارها را چه کار دارید و برای چه آمدید اینجا را گرفتید ، ایشان جواب ندادند و در روزنامه اطلاعات ، آقای محمدعلی مسعودی اینجا تشریف دارند یا ندارند چون گمان میکنم آن مقاله را دیده باشند (محمدعلی مسعودی - همه دیده اند) بنده مخصوصاً ایشان را شاهد میکنم ، امیدوارم جنابمالی اینجا دوستی نفرمائید با ایشان و کلامی بی طرفانه قضاوت بفرمائید ، عرض کنم (محمد علی مسعودی - همه بپزفند) ایشان در آن جواب فرموده بودند که من ۸۰ هزار تومان نگرفتم از حزب دمکرات ایران ، ۴۰ هزار تومان گرفتم خوب کمتر گرفتند ولی در هر صورت اقرار کردند که من یک سرسید خیلی متناهی از حزب برای تأسیسات اتحادیه گرفتم و یک مبلغ گزافی هم همینطور برای تشکیل رژه گرفتم منتها ما کاری نداریم که ایشان گرفتند یا نگرفتند البته مربوط به ما نیست مقصود من این است که از حضور جناب آقای نخست وزیر استفاده میکنم و از ایشان استدعا میکنم اگر یک عده ای بگویند که ما در حزب دمکرات ایران یک دعوی داریم این مربوط باتحادیه «امکا» نیست اتحادیه «امکا» تا حال یک شامی از آقای قوام السلطنه و از تشکیلات حزب دمکرات ایران نگرفته ، اگر گرفته بگویند واقفاً اینجا روشن شود ، اگر گرفته باشم بالاخره باید باین حساب رسیدگی بشود ، کی استفاده کرده از حزب ؟ کی سوء استفاده کرده ، حزب ؟ هر کی برده هر کی خورده باید باین اعمال رسیدگی کرد تا روشن شود ، در هر صورت بنده میخواستم بر عرض مجلس شورای ملی برسانم و استدعا میکنم که آقایان شما مرکز قانون گذاری هستید در این مملکت اگر شما علاقه نداشته باشید باین قانون و آزادی در خارج از مجلس حفظ بشود شما انوما تیکمان و بالتبع خاصیت خودتان را از دست میدهید چون کمال قانون وقتی است که در مجلس شورای ملی رعایت بشود اینجا تنها مرکزی است که بایستی قانون مراعات بشود ، شما مقنن هستید و اگر اجازه بدهید کدر خارج از مجلس هر کسی هر عملی که دلش بخواهد بکنند آنوقت اینجا دیگر از آن عظمت و از آن شأن ساقط میشود ، نسبت باین موضوع یک منلی در نظرم آمد زایونتها منلی دارند ، البته زایونهای قبل از جنک که از امیراطوری هیچکس وطن پرست تر نیست البته واضح است چون دو غیر از ژان در هیچ جا امیراطور نمیشود و از اکثریت مجلس و کلاهی مجلس بیشتر نباید بقانون علاقمند باشند ، و شما آقایان بیشتر از هر دسته ای شاید بقانون علاقمند باشید شما آقایان باید بیشتر از هر فرد از افراد این مملکت بقانون و آزادی و حفظ امنیت عمومی علاقمند باشید ، حالا اگر در حزب دمکرات ایران آقایان استفاده هائی شده باید رسیدگی کرد سوء استفاده هائی هم که شده باید بهش رسیدگی کرد تا روشن بشود ، در هر صورت بنده حرفی ندارم که کلوب و باباشکاه را اضال کردند ولی از آقای نخست وزیر استدعا میکنم این موضوع اتحادیه «امکا» را در ظرف مدت هر چه کوتاه تر رسیدگی بکنید و امر بکنید که تعصبه

بشود و الا هر اتفاقی بیفتد ما مسئولیتی بمهده نداریم و یکی دیگر هم موضوع آقای مهندس عزت الله هدایت است بنده نمیگویم که سوء استفاده هائی شده است در بنگاه راه آهن یا نشده یا اسناد محکم و مسلمی نسبت باین حزب و سوء استفاده ها در دست ما هست یا نیست ولی قطعاً در موقمی که رفقای ما رفته رفته وارد شدند در این اتحادیه و تحقیق کردند دیدیم ۱۲ نفر از کارگران راه آهن با مزد اضافه کارشان در آنجا هستند و آن اشخاص التماس می کردند که ما را راحت کنید و من میخواستم ببینم آقا این پولها از کجا خرج میشود ؟ از کسه کی خرج میشد ؟ آخر برای چه این پولها خرج می شود ؟ در هر حال بنده استادی از آقای عزت الله هدایت دارم کارگزار ایشان در اولین فرصت در مدت کوتاهی از کار برکنار شوند و شخص بی طرف دیگری جای ایشان نباید بنده از دولت استیضاح میکنم یکی هم موضوع جناب آقای رئیس است من از جناب عالی میخواهم گله کنم ، حق هم دارم و بنده از آقای تقی زاده و همچنین از آقای دکتر مظنی هم گله دارم چون بالاخره این دو نفر از آقایان در این مجلس غالباً مظهر قانون شده اند آقایان طرف توجهد آقای تقی زاده ملاحظه بفرمائید که بیست جلسه بنده اجازه میخواهم که بیام صحبت کنم حکم است بنده هم میخواهم در پشت این تریبون پیام حرف بزنم ، باید ایشان در جلسه ای که اجازه میگیرند گذشت بکنند و بگویند که آقا من حکم را فعلاً میدهم بفلانکسر بدم آبی بدمی آقای آخر آقا شریعی هم دارد بزرگتری هم شریعی دارد بنده بطور کتم بشود بزرگتر شدن نورالدین امامی - در این جلسه هم مجلس بیخود بشما اجازه داد) آقای امامی شما که میدانید من هم که میدانم اگر شما آخوند هستید من هم آخوندم ، ، رئیس - بگذارید صحبت کنند بگو آقا

آشتیانی زاده - عرض میشود که آقای رئیس مجلس در مورد نطق بنده بی لطفی فرمودند آقای دکتر شفق هم اینجا ناهمند خلاصه ما هر وقت خواستیم از ایشان اجازه بگیریم یک بهانه بود که بنده اجازه ندادند البته مقامشان از بنده اقوی است و از بنده بالاتر هستند ، آن بالا نشسته اند و بنده از حدود قانون نمیتوانم خارج بشوم از آن گذشته هر موقمی هم که یک اعتراضی بایشان میشود عصبانی میشوند این عصبانیت معنی ندارد ما هم که آن جا نشسته ایم حق داریم ، ،

رئیس - این جا من مأور اجرای نظامنامه هستم (صحیح است) امشب هم من از آقایان تقاضا کردم که اجازه بدهند صحبت کنید ، من تقاضا کردم اجازه دادند ، و من اینجا غیر از نظامنامه چیزی را در نظر نمیگیرم

فولادوند - جلسه قبل هم اجازه داده بودند شما رفته بودید

آشتیانی زاده - میخواهم عرض کنم که بین و کلا از نظر قانون و نظامنامه داخلی مجلس (جمعی از نمایندگان - هیچگونه تفاوتی نیست) هیچگونه تفاوتی نیست

ما خودمان میخواهیم به آقای تقی زاده ، احترام میگذاوریم آقای شریعت زاده احترام میگذاوریم آقای دکتر معظی احترام میکنیم و الا هیچ و کبلی حق ندارد بگوید که چون مجلس شورای ملی بن احترام میگذاورد سایرین رجحان دارم

رئیس - آقای خسرو هدایت .
دکتر اعتبار - این جا مجلس است این جا جای مشاجرات شخصی نیست .

رئیس - ایشان حق دارند مطابق ماده ۱۰۹ که پشت این تریبون آمده ام و در این چهار دفعه سه دفعه هم بعنوان ماده ۱۰۹ آمده ام ، بنا بر این دفاع از بیاناتی بوده که طبق ماده ۱۰۹ قانون به بنده اجازه داده و در حقیقت يك دفعه پشت تریبون آمده ام و در عرض شش ماه نمیشود گفت که وقت مجلس را گرفته ام و اساساً يك مطلبی که مربوط به مجلس شورای ملی نیست همان طور که تذکره کردم بکرات این جا وقت مجلس را گرفته و بنده هم بنوبه خود دخالتی کردم برای این است که دو جلسه قبل جناب آقای محمود هم این جا آمدند و نسبت باینکه يك نفری از دربانان حزب که برای مطالبه مرزشان رفته بودند بمنزلمان این هارا اشغالگر و ماجراجو معرفی کردند در حالی که خودشان میدانند برای مزد رفته بودند ولی خوب بنده دفاعی نکردم ولی بیاناتی که این جا شد يك قسمتش از لحاظ بنده ضرورت دارد که اشاره بشود و توضیح داده شود آن اشاره ای بود که ایشان بیول کردند ، عرض کنم که با عدم مهری که الان در افراد حزب متصدی صندوق نسبت به بنده هست و شاید متصدین که بتوانند يك خط و خطاتی نسبت به بنده بکشند در این جا اعلام میدارم ، هر دیناری که حزب دمکرات ایران بشخص بنده داده بود بنده حاضر ۱۰۰۰ دینار بدهم ولیکن برای اداره روزنامه و یابرای اداره باشگاه شماره يك اگر حزب دمکرات ایران پول داده این ارتباطی بشخص بنده ندارد و بنده شخصاً و منفرداً در روزنامه يك طهران در اعلام بسیار مسوطی نوشتم و حتی اگر برخلاف حقیقت بود میبایستی همان کمیسیون که همان مضارع را میکرد همان کمیسیون لاقول در روزنامه خودشان تکذیب می کردند . و این افلام که شنیدید البته بصرف روزنامه میرسد ، بصرف حزب میرسد و بنده این افتخار را دارم که در این جا بگویم برای تشکیل رژه یکساله حزب دمکرات ایران صدهزار تومان اعتبار دونظر گرفتید که خودشان برآورد کردند و ۲۳ هزار تومان به باشگاه شماره يك دادند ولی مصرفی که از آن ۲۳ هزار تومان شد فقط ۱۰ هزار تومان بود و نود هزار تومان صرف باشگاههای دیگر آقایان بیاید دست های بنده را نگاه کنید ، دستهای بنده يك است ، شا آقای آشتیانی زاده درخشانترین صفحه زندگانی تان اداره کردن کاپاره طوطی است جرات کنید بیاید اینجا يك بند انگشتان را به پاکی نشان بدهید شما اینجا آمده اید و کبلی مجلس شده اید (آشتیانی زاده - خفه شو احدق) بنده نسبت بیاناتی که اینجا شده جداً تکذیب میکنم تمام مطالبی که نسبت باشغال کلویها میگویند وارد نیست ، مگر گفتن افراد حزبی بجز خودشان رفته اند . و آنچه راجع براه آهن گفتند (آشتیانی

زاده - نوکر مظفر فیروز هستی) امروز راه آهن به بهترین وضعی اداره میشود ، راه آهن امروز تنها موقعی است که يك میلیون اضافه درآمد دارد ، در حالی که همیشه ضرر میداده و در راه آهن یادر شهر - داری کارگر راه آهن یاسیور شهر داری و یا هر کسی دیگر پس از این که خدمتشان تمام شد ساعت کارشان تمام شد آزادند بجزیشان بروند به مسجد بروند یا بسندیکاپروند یا کار شخصی شان را انجام بدهند .

جمعی از نمایندگان - دستور .

رئیس - من خیلی متأسف هستم و اینکه اجازه نمیدادم ملت همین چیزها بود برای اینکه بنده نمیخواهم مجلس بعد از ۶ ماه که تشکیل شده و باید بکارهای مهمه مملکتی رسیدگی بکنیم میدان مبارزه بین اشخاص بشود . آقای ارباب گیو هم می خواهند صحبت کنند (گفته شد - دستور)

رضوی - بنده اخطار دارم اخطار نظامنامه ای مقدم است .

رئیس - بر طبق چه ماده ؟

رضوی - بر طبق ماده ۴۵ عرض کنم دو تا کله در نظامنامه بنظر بنده جلو تمام این فرمایشاتی را که آقایان در چندین جلسه راجع باوضاع خارج از مجلس آن هم راجع به قسمتهائی که اختصاصی و خصوصی است در واقع وقت مجلس را اشغال کرده اند میگردد ، در ماده ۴۵ نظامنامه تصریح دارد که وکیل از وکیل نباید استعاضا کند و علاوه هر نوع دعوی ادعا ، حرف ، بحث هست بوسیله معاکم بوسیله جراید بوسیله انتشارات بکنند وقت مجلس را اشغال کردن بنظر من خوب نیست و بنده استرحاماً استعاضا میکنم که آقایان مبارزات خودتان را در اینجا فراد ندمید (گفته شد - دستور)

۳ - پیشنهاد و تصویب طرح قانونی به امضای جمعی از نمایندگان بقید دوفوریت راجع بانقاي قانون واگذاری حق نشر اسکناس به هیئت نظارت اندوخته

رئیس - بقید دو فوریت يك طرحی رسیده است چون مقدم است آقایان گوش بدهید قرائت میشود . (شرح ذیل قرائت شد)
ساحت مقدس مجلس شورای ملی ، چون اجازه انتشار اسکناس از وظائف مختصه مجلس شورای ملی است و در زمان جنگ طبق قانون ۲۸ آبان ۱۳۲۱ این اختیار موقتاً به هیئت نظارت اندوخته اسکناس واگذار گردید و مقتضی است هر چه زودتر اختیار فوق سلب گردد اینک امضاء کنندگان بقید دو فوریت ماده واحده ذیل را پیشنهاد می نمایم .

ماده واحده - قانون تفویض اختیار اجازه انتشار اسکناس به هیئت نظارت اندوخته اسکناس تبصره - دولت مکلف است در ظرف مدت يك ماه مقدار حد اکثر اسکناسی که بانك ملی ایران مجاز است در گردش داشته باشد با میزان پشتوانه آن تعیین نموده و لایحه آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم دارد . اردلان ۲۲ امضای دیگر .

رئیس - چون باقید دوفوریت مطرح میشود آقای اردلان .

اردلان - عرض کنم که بنده فقط يك توضیح مختصری عرض میکنم . در دوره یازدهم يك قانونی بتصویب رسیده بود که حد اکثر اسکناسی که بانك ملی ایران مجاز بود منتشر بکنند يك میلیارد و پانصد میلیون ریال بود (صحیح است) در شهریور ۱۳۲۰ که متفقین بایران آمدند و برای هزینه حوایج ضروری شان در مملکت ما از دولت اجازه اسکناس گرفتند و بعد دولت وقت تا میزان يك میلیارد و پانصد میلیون که قانون بهش اجازه داده بود اسکناس منتشر کرد و بعدا بیکدویست میلیون ریال و يك مرتبه هم پانصد میلیون ریال از مجلس شورای ملی اجازه نشر اسکناس گرفت ، بعدا مجلس شورای ملی در دوره سیزدهم دواتر بیخ ۲۸ آبان ۱۳۲۱ يك قانونی تصویب کرد و این اجازه نشر اسکناس را که تا آن تاریخ با خودش بود برای سرعت کار واگذار کرد به هیئت نظارت اندوخته اسکناس و میزان اسکناس از يك میلیارد و پانصد میلیون ریال بهشت میلیارد و کسری ریال رسید حالا این طرحی که بنده و تقریباً سی نفر از آقایان آنرا امضاء کرده اند این است که ما چون جنگ تمام شده است وضعیت را برگردانیم بحالت اولیه (احسنت) و این يك مسئله ای نیست که بکمیسیون برود ، اولش اینست که ما این اختیار را برگردانیم بجناب شورای ملی و دوم هم این است که دولت را مکلف کنیم در ظرف مدت مبینی که میزان حد اکثری که بانك ملی ایران مجاز باشد چنانچه در دوره یازدهم بود میزان را معلوم بکنند با پشتوانه اش و لایحه آنرا بجناب شورای ملی تقدیم کند (صحیح است) بنده تمنی میکنم سپهون برای تثبیت پول ما بسیار مهم است زودتر آقایان تصویب کنند (صحیح است) .

رئیس - فوریت اول مطرح است .
دکتر معظمی - بنده مخالفم .
رئیس - آقای حائری زاده مخالفید ؟
حائری زاده - با فوریت مخالفم .

رئیس - بفرمائید
دکتر معظمی - با فوریت دومش بنده مخالفم اولی که نرسید .

حائری زاده - بنده برای اینکه در موضوع بانك يك نظارت کاملی بشود اوضاع را برگردانیم بصورت بیست سال پیش که این بدبختی هارا نداشتیم صدر صد موافقم (صحیح است) ولی برای موضوعی که من هنوز آن قانونش را وقت نکردم مطالعه کنم که چه بوده است و میخواهیم لغوش کنیم (صحیح است) چه موجباتی ایجاد شده که آن قانون وضع شده ، چه بوده است (بعضی از نمایندگان - جنگ بوده است) جنگ تمام شده تا بحال چقدر از جنگ گذشته چطور شده که این موضوع تا حالا مطرح نشده من باید يك قدری مطالعه بکنم برای من روشن بشود تا فهمیدم راجع باین موضوعی که منید است برای مملکت ما بتوانیم رای بدیم و بنده متقدم که يك فوریت داشته باشد تا این که فرصت داشته باشیم ۴۸ ساعت مطالعه کنیم و روشن بشود تا به بنیم چه طریقی باید اتخاذ بکنیم که بنفع مملکت باشد موارد فوریت در يك موارد خاصی است که ممکن است يك اشکالات عجیب

و غریب برای مملکت ایجاد بکنند و بایستی همه متفق الکلمه باشند . رفقا حالا من میگویم چند مورد شده که بیش از مطالعه رای داده شده و بعد اسباب اشکال شده این است که من با فوریت اولش مخالف هستم
رئیس - آقای نبوی

نبوی - این قانون استثنائی بوده اصاصنامه بانك ملی این است که اگر بخواهند اسکناس بیشتری منتشر کنند بایستی با اجازه مجلس شورای ملی باشد (صحیح است) در موقع جنگ ناچار قانون استثنائی گذشت معلوم هم نیست که در همان موقع هم این قانون بصلاح کشور بوده بانه (جمعی از نمایندگان - نبوده) ولی آن روز چون ما در جنگ بودیم و متفق بودیم مجبور بودیم که این قانون را تصویب کنیم برای رفاه متفقین خودمان و حالا دو سال از جنگ گذشته است و هیچوقت مجوزی نیست که آن قانون همانطور باقی باشد ، بنظر این این قانون استثنائی را ماههای پیش نهاد کردیم که بقید دو فوریت لغو کنید و يك چیز تازه و فوق العاده ای که بنظر آقایان رسیده نیست اجازه بفرمائید که بقید دوفوریت تصویب شود ، پنج دقیقه دودقیقه وقت بیشتر نخواهد برد

جمعی از نمایندگان - رای ، رای

رئیس - رای گرفته میشود بصورت اول طرح تقدیمی از طرف آقایان نمایندگان آقایانیکه موافقت قیام کنید (کسب مخالفت) تصویب شد . فوریت دوم مطرح است . آقای دکتر معظمی

دکتر معظمی - عرض کنم مخالفت بنده از نقطه نظر اینست که چون قضایا مهم است برای اینکه يك سوء تعبیری نشود که پول ما ارزش واقعی ندارد باین جهت خواستم وضعیت بانك و پول خودمان را روشن کرده باشم که سوء تعبیری نشود برای اینکه این لایحه اینجا مطرح میشود مطابق قانون ۱۳۲۱ که آقایان درخواست لغو آنرا کرده اند هیئت نظارت اسکناس در موقعی می تواند اجازه انتشار اسکناس را بدهد که شرایط ذیل رعایت شود .

بنده میخواهم الان عرض بکنم که امروز پول ما از نظر پشتوانه دودنیا در درجه اول است (صحیح است) هیچ کجای دنیا نیست که پول صد در صد پشتوانه داشته باشد (صحیح است) در صورتیکه در مملکت ما این قسمت هست و بنا بر این از این لایحه سه استفاده نشود که تصور بکنند که در واقع پول ما ارزشی ندارد در اینجا خواستم این تذکر را با آقایان داده باشم اسکناسهائی که بموجب این قانون منتشر میشود باید دارای ضمانتی باشد :

الف - شصت درصد زر بیهای رسمی این تاریخ در بازار بین المللی و یا لیره و دلاری که قابل تبدیل بزر باشد .
ب - چهل درصد لیره و دلاری که کنترل آنها نسبت به زریبهای امروزه تضمین شده باشد .

ماده پنجم - پشتوانه سه هزار و پانصد میلیون ریال اسکناس که تا این تاریخ اجازه انتشار آن داده شده است بر اساس شصت درصد زروسیم که بنرخ بازار بین المللی تقویم شده باشد و جواهراتی که بموجب قانون مصوب ۲۵ آبان ۱۳۱۶ بانك ملی ایران واگذار شده است خواهد بود .

پس بنا بر این خواستم این موضوع کلی را در

اینجا تذکر داده باشم و مخالفت بنده هم با فوریت در اینجا توضیح داده بشود و یکی هم چون این قسمت مهم است اجازه بدهید آقایان در قسمت فوریت دوشم مطالعه بشود که دولت هم مطالعه بکنند و مجال داشته باشد تا نظر خود را اتخاذ بکنند یا اینکه خود آقای وزیر دارائی صریحاً نظر دولت را اینجا بگویند که چون مسئول سیاست پولی دولت آقای وزیر دارائی است ایشان نظر خودشان را اینجا بگویند .

رئیس - آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی - آقای اردلان نماینده محترم در موقعیکه برنامه دولت اینجا مطرح بود یک شرحی راجع باین موضوع در ضمن آن مخالفت های خودشان اشاره کردند (اردلان - تذکرات بود آقا) ولی بکطوری بیان فرمودند که يك کمی اسباب نگرانی میشد آنچه کایشان در آنوقت اظهار داشتند این بود که این اختیاری که همیشه با مجلس شورای ملی بوده بموجب این قانون به هیئت نظارت پشتوانه اسکناس داده شده ولی این را فرمودند که این اختیار به هیئت نظارت پشتوانه اسکناس داده شده اما باین شرط که سددرد صد پشتوانه داشته باشد یعنی بنظر آقای دکتر معظمی الان فرمودند (صحیح است) بنا بر این به چه وجه نگرانی نیست و يك اجازه ایست داده شده به هیئت نظارت پشتوانه اسکناس باین شرط که هر قدر اسکناس منتشر میکنند بایستی حتماً صدی صد هم پشتوانه داشته باشد صدی شصت طلا و صدی چهل هم اسعار حالاهم

کامین پیشنهاد باقید دو فوریت مطرح شد بعضی از نمایندگان محترم پرسیدند که نظر دولت چیست خدمتشان عرض کردم که اگر منظور از این پیشنهاد اینست که رفع نگرانی بشود هیچ نگرانی نیست لی اگر منظورشان اینست که این اختیاریکه همیشه با مجلس شورای ملی بوده است حالا هم دو مرتبه بجناب داده شود دولت هم هیچ مخالفتی ندارد اما ضمناً هم اگر آقایان محترم موافقت بفرمائید يك فوریتش که تصویب شد اجازه بدهند برود بکمیسیون يك مطالعه ای بشود و يك یعنی بشود دوباره بجناب بیاید و در هر حال متوسط بتصویب آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی است .

رئیس - آقای دکتر اعتبار

دکتر اعتبار - بنده با فوریت دوم موافقم .
رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده با فوریت دوم موافق نیستم .

رئیس - آقای دکتر عبده شما مخالفید یا موافق ؟

دکتر عبده - بنده هم مخالفم .

رئیس - آقای نبوی شما با فوریت دوم موافقت یا مخالف ؟

بعضی از نمایندگان - ایشان بیک مرتبه صحبت کردند

نبوی - عرض کنم حضورتان مطالبی که آقای دکتر معظمی و جناب آقای وزیر دارائی فرمودند مورد تصدیق هست (صحیح است) به چه وجه بکنفر از مجلسیان و عموم مردم ایران نگرانی از اوضاع بانك ندارند (صحیح است) همانطور که فرمودند پشتوانه

بانك بسپار خوبست و اعتبار بانك ما از قالب بانكها بهتر است و این مورد تصدیق عموم افراد است و منظور هم این بود که چنین پیشنهادی که شده برای نگرانی نبود ، همانطور که عرض کردم يك قانون استثنائی برای يك وقت مبینی وضع شد و آن وقت هم منقضی شده است چون رقت گذشته است ما استعاضا میکنیم از آقایان بصورت دوم هم رای بدهند که آن قانون لغو شود و جناب آقای وزیر دارائی هم موافقت فرمودند بنا بر این بنده از آقایان نمایندگان محترم هم خواهش میکنم که موافقت بفرمایند این قانون الان تصویب بشود

نمایندگان - رای رای

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده وقتیکه اجازه خواستم برای ادای این توضیحی بود که آقای دکتر معظمی فرمودند و خوشبختانه عقیده همه نمایندگان مجلس است البته این بانك ملی و پول بانك يك چیزی است که برای همه مملکت است و وقتیکه موضوع پول بانك در مجلس مطرح میشود باید کاری بکنیم که سه تفاهاتی ایجاد نشود خوشبختانه امروز پول ما همانطور که آقای دکتر معظمی گفتار پشتوانه هستند فرمودند صدر صدی صد پشتوانه اش تأمین شده و به چه وجه نگرانی ندارد و این طرحی هم که آقایان پیشنهاد کردند مورد توجه همه است ولی بنده شخصاً در امور پارلمانی سابقه ام این بوده است که موضوعاتی که باقید دو فوریت در مجلس گذشته خیلی جامع الاطراف نبوده بهتر است مسائلی که فوریت او ضرورت نداشته باشد يك شوری باشد که کمیسیون يك مطالعه ای در اطرافش بکنند ، مادر حسن نیت آقای اردلان شکی نداریم و شخصاً بنده هم معتقدم چون ایشان را میدانم که همیشه افکارشان مورد توجه بوده است حالا هم آقایان موافقت بفرمائید که بکشوری بشود بکمیسیون برود هیئت دولت آقای وزیر دارائی هم در این موضوع بیشتر مطالعه بکنند در جلسه دیگر مطرح بشود بعقیده بنده الان ضرورت این قانون ایجاد نمیکند که ما يك فوریت دیگر را هم تصویب کنیم زیرا ممکن است در ضمن بحث و شور و بعدا يك چیزهائی بنظر برسد که بیشتر مورد استفاده قرار بگیرد .

رئیس - آقای محسبی شما با فوریت دوم موافقت یا مخالف ؟

محسبی - بنده موافقم .

رئیس - بفرمائید .

محسبی - بنده از اینکه چند دقیقه وقت آقایان محترم را می گیرم معذرت میخواهم فقط می خواهم توجه آقایان را بیک موضوعی جلب بکنم مجلس شورای ملی حق نظارت در نشر اسکناس را داشته (معصود ملی مسمودی - حالا هم با مجلس است) بکوتاهی موجباتی فراهم شده سیاست اینطور اقتضا نمیکند که بيك کمیسیون واگذار بشود این حق را گرفتند و سلب کردند از مجلس شورایی و بآن هیئت واگذار کردند . بنده نمی دانم در مجلس شورای ملی وقتیکه بعضی از آقایان با این طرح مخالفت می کنند یعنی عقیده مند هستند که هیچوقت مجلس شورای ملی حق نظارت را ندارد و این حق قانونی را از مجلس شورای ملی می خواهند سلب بکنند یا معتقد هستند که بایستی مجلس شورای ملی حق نظارت را در این کار داشته باشد . اگر معتقدند همانطوریکه قانوناً و حقاً بایستی نظارت داشته باشند

ونظارت بکنند چه اشکالی دارد هر روزی اگر احتیاج پیدا شد که اسکناس در این مملکت طبع و نشر بشود با مقداری از اسکناس نشر شده را بجزایر بگذارند بیایند از مجلس شورای ملی اجازه بگیرند این چیزی نیست که زمین با سمان برود یا آسمان زمین بیاید (صحیح است) این یک موضوع خیلی ساده است بنده تمنا میکنم که یک موضوع باین سادگی را آقایان اینقدر نه بیجانند وقت مجلس را بگیرند و اجازه بدهند که این حق دومرتبه برگردد بمجلس

نمایندگان - رأی رأی

رئیس - رأی گرفته میشود با فوریت دوم آقایانیکه موافقت با فوریت دوم این طرح قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده واحده قرائت میشود توجه بفرمائید.

(ماده واحده بشرح سابق قرائت گردید)
رئیس - آقای دکتر اعتبار مخالفید ؟
دکتر اعتبار - بنده موافقم .
رئیس - آقای سزاوار .
سزاوار - بنده موافقم .
رئیس - آقای اردلان موافقت ؟
اردلان - بنده موافقم .
رئیس - آقای امیر تیمور .
امیر تیمور - بنده هم موافقت هستم .
نمایندگان - رأی - رأی .
رئیس - آقای سعیدی شما مخالفید یا موافق ؟
عباس سعیدی - بنده مخالفم و مخالفت بنده باین طرح بیشتر از نقطه نظر فوریت هست برای اینکه بالاخره این یک موضوعی بوده . یک حق بوده این باید برود بکمسیون و از کمسیون برگردد بمجلس حالا فوریت اولش که تمام شده است بایستی که در این قسمت شور و بحث و مطالعه بشود و بنده معتقدم بالاخره آقایانیکه این پیشنهاد را داده اند دلیل روشن تقدیم این طرح را بفرمایند برای اینکه بنده قانع نشدم نسبت بآنچه که آقای اردلان فرمودند اینجا مثل اینست که بانک ملی وظیفه خودش را تا بحال انجام نداده است در صورتیکه بانک ملی وظیفه خودش را بخوبی انجام داده و بالاخره بانک از موسساتی است که به بهترین وجهی کار خودش را انجام داده است (بعضی از نمایندگان - تردیدی نیست) این کاریکه تا بحال بهترین وجهی انجام شده است بنده نمیدانم این چه معنی داشته است که ما بیائیم بالاخره دومرتبه برگردانیم بمجلس و یک مشکلاتی درست بکنیم (یک نفر از نمایندگان - چه مشکلاتی آقای ؟) ما بالاخره بعضی از آقایان را بعنوان نمایندگان در بانک معرفی کردیم مثل آقای دکتر معظمی و آقای نراقی و این آقایان با هیئت نظارت اسکناس مطالعه می کردند و تصمیم صحیح اتخاذ میکردند حالا این موصول میشود باینکه یک وقتی اگر بانک نظری دارد بمجلس بیاورد (بعضی از نمایندگان - بایستی اینطور هم باشد) بنده در هر صورت با این قسمت مخالف هستم .

رئیس - آقای دکتر اعتبار
دکتر اعتبار - عرض میشود که مشروطیت حقیقی در مملکت وقتی تأمین است که حقوق مجلس محفوظ باشد

(صحیح است) و آنچه را که از دست داده است هر چه زودتر برگردد (صحیح است) من تمنا میکنم یک وقتی یک جنگی پیش آمد آنوقت اضطرار آید که ما قانونی گذر ندهند حنک تمام شده است حالا باید هر چه زود تر این قانون لغو شود و دیگر صحبت اعتماد یا عدم اعتماد در آن نیست ، فوریت آن هم که تصویب شده بنده استدعا میکنم که رأی بگیرند

نمایندگان - رأی رأی

رئیس - تبصره هم بایستی قرائت شود .
اردلان - آقای عباس اسکندری هم پیشنهادی کرده اند .
رئیس - تبصره هم بایستی قرائت بشود بعد بمجموع رأی گرفته شود یک تبصره پیشنهادی رسیده است از طرف آقای مهندس رضوی
عباس اسکندری - قابنده پیشنهادی داده باید قرائت بشود .
رئیس - پیشنهاد آقای مهندس رضوی قرائت می شود .
رئیس - پیشنهاد بشرح ذیل قرائت گردید)
 پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بقانون اجازه انتشار اسکناس ضمیمه شود .
 تبصره - دولت مکلف است اکثر آقا دو ماه بعد از تاریخ تصویب این قانون لاقانون نصف مجموع اسکناس هائی را که بعد از شهریور ۳۲۰ انتشار یافته است جمع نماید
اردلان - اینطور نیست آقای
رئیس - آقای مهندس رضوی توضیح دارید بفرمائید ؟
مهندس رضوی - چون بعضی از آقایان دوست توجه نفرمودند (بعضی از نمایندگان - دومرتبه بفرمائید آقای) بنده این پیشنهاد خودم را میخوانم و بعد توضیحات مختصری عرض میکنم (آقای مهندس رضوی پیشنهادشان را به شرح بالا قرائت نمودند) توضیحی که بنده داشتم اگر آقایان توجه بفرمایند گمان میکنم امشب یک یک قدم بزرگی در راه پائین آوردن هزینه زندگی از طرف مجلس بر داشته خواهد شد (صحیح است) بر آقایان پوشیده نیست که بعد از ورود متفقین به کشور ما احتیاج ریالی آنها زیاد شد و دولت هم با ملاحظه مقتضیات وقت مخصوصاً مقتضیات سیاسی کشور اسکناسهای زیادی چاپ کرد و در اختیار آنها گذاشت و آنها هم در بازار ایران خرج کردند (صحیح است) البته آقایان میدانند که ریال ایران در هیچ کشوری غیر از خود ایران ارزشی ندارد یعنی اگر شما بیکی از بانک های خارج از ایران مراجعه بفرمائید غیر از هرات یعنی تا آنجائی که اطلاع دارم گمان میکنم در کشور دیگری از ریال ما استفاده نمیشود (ببین اسفندیاری اسکناس بفرمائید ریال ارزش دارد) بنا بر این آنچه اسکناس از آن تاریخ انتشار یافته است قطعاً در دست مردمانی است که یا در ایران ساکن هستند یا عملیات بازرگانی در ایران انجام میدهند شاید آقایان اطلاع داشته باشند که جماعتی از ایرانیان و بیشتر غیر ایرانی اسکناسهایی که در ایام جنگ

ب دست آورده اند امروز در این مملکت بدست غالبان است و مشغول سفته بازی هستند (صحیح است) و نه آنها نسبت بکالاهای قدیم یعنی کالاهائی که تا کنون معمول بود اقدام میکنند اخیراً حتی نسبت به زمین که آقای دکتر معظمی هم سؤال فرمودند بعضی از آنها مشغول معاملات روزانه هستند و این نیست مگر آنکه مقدار زیادی اسکناس در دست این اشخاص مانده است و بنده هم پیشنهادی نکردم که حق مالکیت آنها را بگیرند عرض کردم که جمع بکنند دولت یعنی هر قدری مقدور است از راه فروش طلا و ریال راه مصلحتی را برای حل آنچه فایده معامله در بازار ایران است این اسکناس را از دست این اشخاص حقیقی الامکان خارج بکنند و این راهم خیال میکنم یکی از روش پائین آوردن هزینه زندگی است (اردلان - چه وجهی خارج بکنند آقای ؟) و زمین طلا بنده این پیشنهاد را نمیکردم .
رئیس - آقای دکتر معظمی شما مخالفید ؟
دکتر معظمی - عرض کنم عادت مخالفت بنده با پیشنهاد آقای مهندس رضوی اینست که فیس جنبه مالی بسیار صحیح است ولی وظیفه مجلس نیست که رأی بنده تصویب را جمع بکنند این موضوع بر این است که دولت خودش یک سیاست را اتخاذ بکند که در نتیجه آن سیاست اقتضای بالنتیجه این اسکناسها خودش خودت داده بشود و الا ما که نتوانیم رأی بدهیم که مردم بیاورند بدهند پس بایستی دولت یک سیاست اقتصادی اتخاذ بکنند که این عمل انجام بگیرد . البته فکر این قسمت بسیار صحیح بود و در ضمن مخالفت با این پیشنهاد و یک جهت مخالفت دیگر بنده این بود که میخواستم اینجا تذکر بدهم که بعداً آقایان یادشان باشد که اگر رأی دادند همان اینک این را مجلس واگذار کرده است به هیئت نظارت اسکناس یک خوبی بعقیده بنده داشته نگاه نظر این که بد جز اعضای آنجا هستم ، در مالک خارج مرسوم است وقتیکه راجع سیاست پول صحبت میشود مجلس و اهل مملکت میدانند که این در زندگانی تأثیر دارد و تأثیرش اینست که بعضی از اشخاص سفته بازی میکنند و مسائل مالی ممکن است یک تورم اقتصادی ایجاد بکند و آن مجلسها بعد ساعت می نشینند و تصمیم میگیرند وای در اینجا اگر واگذار به مجلس بشود هر وقت دولت ها بخواهند میزان اسکناس را بالا برود یا پائین تر ببرند این عیب را دارد که ممکن است در کمسیونها معطل بشود

نمایندگان - رأی رأی

مهندس رضوی - بنده پیشنهاد خودم را پس گرفتم .

رئیس - پیشنهادی آقای عباس اسکندری کرده اند قرائت میشود . (پیشنهاد آقای اسکندری)
 مقام ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم مدت سه ماه گذاشته شود که دولت در مضیقه نماند .
رئیس - تبصره طرح پیشنهادی قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)
 دولت مکلف است در ظرف مدت یک ماه مقدار حد اکثر اسکناسی که در بانک ملی ایران مجاز است در گردش داشته باشد با میزان بشتوانه آن تعیین نموده و لایحه آن را

بمجلس شورای ملی تقدیم دارد .
رئیس - آقای عباس اسکندری .
عباس اسکندری - بنده چنانکه آقایان مستحضرنه بادولت موافقت ندارم یعنی مخالف هستم ولی مخالفت بنده دلیل نمیشود که وقتی اینجا یک لوازمی بایک طرح هائی پیشنهاد میشود وقت نکنیم و یکباره دست و پای دولت و کشور را بندیم و بالتبصره مردم دچار یک ابتلائی بشوند . این فکر بسیار بسیار فکر خوب است البته اگر ما بتوانیم اسکناسها را جمع آوری بکنیم ممکن است بجای در صد هزینه زندگی پائین بیاید (باتماقلیچ - اشتباه میکنید) . اجازه بفرمائید شما البته متخصص مالی هستید ولی بنده فکر خودم عرض میکنم ، بنده خیال میکنم دولت را نباید در مضیقه گذاشت شما ۱۵۰ میلیون اسکناس حق داشتید مطابق قانون سابق در کشور انتشار بدهید بعداً در موقع جنگ در حدود ۱۰۰ میلیون تومان ۲۰۰ میلیون تومان اضافه کردید حالا شما در عرض یکماه میگوئید که دولت آنها را جمع آوری بکند (اردلان - این دور نگفتم آقای) اجازه بفرمائید بایستی نظر دولت را دید چیست و یک وقتی هم همین ارد که دولت در سرفراقت بتواند و یک نگرانی و ناراحتی در کشور تولید نشود و سفته بازها فریاد بکنند ایجاد کنند در بین مردم که اسکناس جمع آوری خواهد شد ، چه خواهد شد ، یک نگرانی برای مردم تولید نشود ، آقایان بالاخره موافقت یا مخالفت با دولت ربطی با اصول کلی ندارد ، من عقیده ندارم شما دولت را در مضیقه بگذارید ، آقای وزیر دارائی را نمیدانم اگر چنین نظری داشته باشند من عقیده دارم مطالعه نکرده اند ، بایستی حتماً دولت وقت داد این موضوع یک موضوعی است که باید با تمام مردم تماس مستقیم دارد ، بایستی اسکناس ها هست که یک مردمی ، با بچائی ، سفته هائی گذاشته اند زیر تخت گذاشته اند ، این موضوع یک چیزی نیست ، شما کاری بکنید مردم در این چه آوری ناراحت بشوند ، باید ما آسایش مردم را در نظر بگیریم و یک ضروری رفتار کنیم که دولت هم در مضیقه و زحمت نیفتد .

رئیس - آقای وزیر دارائی .
وزیر دارائی - اینجا دو مسئله با هم میسر دارد مخلوط میشود (نمایندگان - صحیح است) آقایان خوب است توجه بفرمایند که کار هائی خیلی لازم داریم وقتمان را صرف یک موضوعی که زیاد اهمیت ندارد نکنیم و باین آسانی نباشد در آن تصمیم گرفت .

آن مسئله اول همان طور که عرض کرده چون آقای اردلان خیال میکردند که یک نگرانی تولید شده است که این اجازه به هیئت نظارت داده شده است بنده گفتم که این اهمیتی ندارد ، اگر نگرانی برای کسی هست این نگرانی رفع بشود ، البته اگر یک وقتی هم دولت احتیاج داشته باشد بمجلس مراجعه میکند ، اجازه میگیرد ولی این مسئله دوم یک چیز تازه است ، اگر میخواهند آقایان راجع با اسکناس راجع به هزینه زندگی یک پیشنهادی بدهند مسئله یکماه و دومه ۳ ماه چیست

ابوالقاسم امینی - تبصره را بخواهید .
(تبصره بشرح سابق قرائت شد)
وزیر دارائی - عرض کنم یک قانونی بود که

یک اختیاری به هیئت نظارت بشتوانه اسکناس داده شد ، قانون را لغو کردند یعنی دومرتبه بمجلس اختیار دارد که اجازه نشر اسکناس بدهد ما هم موافقت کردیم اما حالا راجع باین که اسکناس جمع شود و هزینه زندگی پائین بیاید .
اردلان - ما نگفتم این که جزو این تبصره نیست .
وزیر دارائی - مسئله یکماه و سه ماه پس چیست ؟
اردلان - تبصره را بخواهید (تبصره مجدداً قرائت شد)
وزیر دارائی - خوب همین را سه ماه بفرمائید .
بعضی از نمایندگان - بسیار خوب
رئیس - راجع به سه ماه مخالفتی نیست ؟
آقای فولادوند -
ابوالقاسم امینی - بنده مخالفم و با هر قانونی که در آینده صورت بپوشاند پیشنهاد بشود علی الاصول مخالفم (صحیح است) و در مورد این قانون چون حق حاکمیت مجلس را میخواهیم پس بگیریم (صحیح است) و هیچ بجائی ، دستگاه کسی هم ضرر و نفعی میرسد باین جهت است که بنده استثنائاً در مورد این قانون موافقت (اردلان - است) اما برای اینکه آقایان از یک موضوعی هم مستحضر باشند و این قانون ۱۳۲۱ را هم که آقای دکتر معظمی یک قسمتش را قرائت فرمودند بنده قسمت اولش را هم که مربوط باین قانون است قرائت میکنم که آقایان مستحضر باشند اگر نظر آقایان باشد دکتر میسوی در زمانی که مقرر بود بایران بیاید بشتوجه زیادی مردم و در حال کار ما ایشان داشتند ، ولی وقتی که آفرینت بعکس شد ، بنده عده اظهار عقیده میکنم این توجهی است که در این قانون شده است ، در این قانون برای اینکه اجازه را به هیئت نظارت اسکناس بدهد بجز دکتر میسوی بفرماید مجلس شورای ملی لازم دانسته ، علاوه بر این اختیار را به هیئت نظارت اسکناس آنها بدهد ، خواسته است مجلس شورای ملی دکتر میسوی را که معتقد بوده است که یک مردی است مورد اعتماد مجلس در آن نظارت بکند بنده این قسمت قانون را برای آقایان میخوانم :
 ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون اجازه انتشار اسکناس به هیئت نظارت اندوخته اسکناس واگذار میشود .
 ماده دوم - رئیس کل دارائی دکتر میسوی نیز پس از ورود عضویت هیئت نظارت اندوخته اسکناس را خواهد داشت .

پس این قانون اجازه نمیدهد به هیئت نظارت اندوخته اسکناس که هر چه دلش خواست اسکناس انتشار بدهد و بگردش بگذارد . (مکی - پس این اتوماتیکمان ملغی است) اما راجع باین که بنده مخالفت کردم با پیشنهاد آقای اسکندری چون آن تبصره چیز زیاد ، بعهد دولت نگذاشته است تبصره پیشنهادی این است که دولت در ظرف یکماه هر مقدار اسکناسی که لازم دارد بپوزان بشتوانه این را تعیین بکند و لایحه آن را بمجلس بدهد باینکه ملی یک مؤسسه بسیار منظمی است (صحیح است) بانک ملی ما فردا می تواند تعیین کند که چقدر اسکناس در ایران دارد ، چقدرش لازم است و ارزش بشتوانه آن چقدر است خلاصه

این یک کار مشکلی نیست که ما بخواهیم یک ماه را تبدیل به سه ماه بکنیم ، بنده با قرائت این قسمت از قانون مصوب سال ۲۱ خواستم خاطر آقایان نمایندگان را مستحضر بکنم که الان بانک ملی نمی تواند با آن قانون اسکناس چاپ کند و باید این اختیار را از بانک گرفت و حق حاکمیت مجلس را محفوظ داشت (صحیح است)

نمایندگان - رأی رأی

رئیس - رأی گرفته میشود به تبصره پیشنهادی آقای اسکندری که بجای یکماه سه ماه باشد آقایان موافقت قیام کنند . (اکثر برخاستند) تصویب شد تبصره ای از طرف آقای حائری زاده رسیده است
اردلان - ماده را اول رأی بگیرند
رئیس - تبصره ها که تکلیفش معلوم شد آن وقت بدهد و تبصره ها را گرفته شود .
(پیشنهادی آقای حائری زاده بشرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم تبصره ذیل اضافه شود اسکناس زیاد بر مقدار موجودی کلا در طهران نرخ روز انتشار در مدت ۳ ماه جمع آوری شود .
اردلان - مگر میشود آقای ؟
رئیس - آقای حائری زاده
 طرح مطالعه بکنیم ولی بدیهاتاً مجلس در یک فوری بودنش موافقت نکرد و تصور میکنم که پیشنهادات زیادی برسد که روشن بشود این قضیه این پیشنهاد بنده برای این موضوع است با اینکه بنده دکتر اقتصاد نیستم ولی این اندازه میدانم که در ۱۳۰۰ سال پیش ماخذ را وقتی طلا قرار دادند با اجناس دیگر امروز هم چندان تفاوتی نکرده فرساً در دین آن روز که در قانون اسلام هم چده نخود طلا را با یک کوسفند مقارن قرار داده است حالا هم تقریباً همین طور است باینه مقایسه که برای سنجش اعمار هست در دنیا تا بحال طرز گرفته اند حالا در آلمان یک روزه دیگری اخیراً گرفته اند مورد بحث مانست موقعی که قانون استخدام از مجلس میگذشت دکتر میسوی اینجا بود لایحه آن روز ها چهار تومان قیمت داشت میزان حقوق کارمندان دولت را روی ۸ لیره خواستند بگذارند اصل کارمند را ۲۲ تومان قرار دادند موقعی که بنده اسکناس چاپ کنیم اگر باین اسکناسهای منتشره مراجعه بفرمائید رویش نوشته است یک پهلوی یعنی پهلوی طلا امروز آنچه من شنیده ام نوبی بازار این پهلوی طلا بیشتر از ده تومان قیمت دارد گاهی میشوم که بشتوانه اسکناس ما چنین چنان است اگر ماخذ طلای روزی را که این اسکناس منتشر شده مقدار اسکناس امر ز خودمان را تشخیص بدهیم یعنی ماخذ طلای هر پهلوی ده تومان آنوقت می بینیم موجودی طلای ما که در تهران وجود دارد ممکن است طلا در افریقا داشته باشیم یا در مسکو این طلایی که ما در تهران موجود داریم و اسکناسی که منتشر شده است با هر پهلوی که صد ریال برایش قائل بشویم آیا بشتوانه برای آن موجود است؟ (یکی از نمایندگان خبر آقا) بر من روشن نیست من چیزی که نمیدانم معتقدم بر آبهای دیگر هم ممکن است روشن نباشد و مثل اینکه من کم اطلاع هستم در این قسمت آنها هم حکم اطلاع باشند موضوع اسامی هم یک چیزی است

که در بازار هینکه ما امشب صحبت کرده و اسکناس و طلا کردیم فردا بدست آتھائی که بازی میکنند به موهم در بازار يك بازار سیاه و سفید و رنگا رنگ برای ما ایجاد میشود آقایانی که اظهار اعتماد میکنند کاین چندوقت که هیئت نظارت تحت نظر اواسکناس منتشر میشده هیچ نقص و عیبی در کار نبوده است (ملطانی - خیلی آقا نفس دارد پول ایران را از اعتبار می اندازد) یکی دو روز دیگر هم صبر کنید تا یک اطلاع جامعی جناب آقای وزیر دارائی از بانک بگیرد موجودی طلائی ما معلوم باشد موجودی اسکناس ما هم معلوم بشود خوب بایک نظری میتوانیم این عمل را بیک جانی برسانیم من چون نمی فهمم و روشن نیستم از این جهت این پیشنهاد را کردم و اصراری هم ندارم و استر داد میکنم پیشنهاد خودم را

رئیس - يك تبصره دیگر پیشنهاد شده است از طرف آقای کشاورز صدر

دکتر اعتبار - اگر این پیشنهادات مربوط به موضوع نیست نخوانید آقا (شرح ذیل قرائت شد) (پیشنهاد آقای کشاورز صدر)

جناب آقای رئیس محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم تبصره ذیل باده واحده افزوده شود تبصره - دولت مکلف است در پائین آوردن بهای ارز اهتمام نموده نتیجه را بر عرض مجلس برساند

اردلان - این مربوط به موضوع نیست آقا

رئیس - آقای کشاورز صدر

کشاورز صدر - چرا مربوط نیست؟ بنده بی نهایت موافقت بانظر شما دارم بنده عقیده دارم که نسخ این قانون نهایت ضرورت را دارد الان اگر آقایان موافقت کردند بنده پیشنهاد خودم را پس میگیرم که زودتر رأی بگیریم و موضوع طرحی که از کمیسیون بودجه آمده در حضور دولت آن موضوع مطرح شود فقط بنده دو کلمه مختصراً در حضور آقایان عرض میکنم و آن این است که وضعیت هزینه زندگي طاقت فرساست (صحیح است) و بنده هر فرصتی را که پیدا میکنم در هر جا که مجال این گفتگو باشد يك پیشنهادی خواهم داد چه عیبی دارد و هیچ شبهه و تردیدی برای ما نیست که وقتی قیمت لیره و ارز را بردند به ۱۴ تومان هینکه پدر این ملک و این ملت بد بخت را در آوردند (صحیح است) دولت خودش متوجه این نکته هست اگر الان این موضوع را هم بگذاریم بنزله يك تذکری است و اگر بتواند قسمت ارز را پائین بیاورد آن تأثیری در هزینه زندگی، در نان و کسک و ماست و گوشت مردم میکند حالا آقایان میخواهند بپذیرند بپذیرید نمیخواهند هم نپذیرند

نمایندگان - رأی، رأی

رئیس - در گرفتن رأی آقای رفیع قاضای تجزیه کرده اند و باید رأی گرفته شود (رضوی تکلیف پیشنهاد قبلی را تعیین بفرمائید) ایشان پس گرفتند (پیشنهاد آقای رفیع قاضی شرح ذیل قرائت شد)

مقام ریاست محترم مجلس پیشنهاد میکنم باده واحده رأی گرفته شود و تجزیه شود

رئیس - این مذاکره ندارد بایستی رأی گرفته شود تبصره ماده جدا گانه رأی گرفته می شود اول رأی میگیریم باده واحده آقایانی که موافقت

قبای فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

اردلان - اجازه بدهید اول به تبصره پیشنهادی ما رأی گرفته شود بده تبصره دوم

رئیس - يك تبصره بیشتر نیست مجدداً قرائت میشود

تبصره - دولت مکلف است در ظرف مدت ۳ ماه مقدار حد اکثر اسکناسی که بانک ملی ایران مجاز است در گردش داشته باشد با میزان پشتوانه آن تعیین نموده و لایحه آنرا ب مجلس شورای ملی تقدیم دارد

رئیس - با این اصلاح رأی گرفته می شود که بجای يك ماه ۳ ماه باشد چون پیشنهاد آقای اسکندری قابل توجه شد آقایانی که موافقت باین تبصره قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

حالا بمجموع ماده و تبصره رأی گرفته میشود رأی گرفته میشود باده بانصره آقایانی که موافقت قیام کنند (اغلب برخاستند) تصویب شد

۴ - طرح سه دوازدهم بودجه کل کشور

رئیس - سه دوازدهم مطرح است آقای دکتر معظمی بفرمائید

دکتر معظمی - مطلبی که بنده قبل از شروع باصل مطلب میخواهم خدمت آقایان عرض میکنم این است که یکی از وظایف مهم اساسی که نمایندگان محترم در مجلس دارند رسیدگی بودجه است و حدود رسیدگی هم این است که هم حوصله حرف شنیدن همکارانشان را داشته باشند و هم اینکه دقت بفرمایند برای اینکه بقیه بنده نه نطق قبل از دستور و نه داد و فریاد کردن هیچکدام وضع حوزه انتخابیه و مملکت را اصلاح نخواهد کرد و برای اصلاح وضع مملکت باید توجه بودجه کل کشور داشت (صحیح است) و يك اوقامی برای اصلاحات از دولت خواست تا اینکه نمایندگان موفق بشوند باینکه با مال خودشان که اصلاحات مملکت و حوزه انتخابیه شان باشد برسد (صحیح است) بنا بر این از آقایان تئنی میکنم که جلسه را از اکثریت نیندازند و اجازه بدهند که یکی دو روز در اطراف بودجه کاملا بحث بشود برای اینکه یعنی که در اطراف بودجه خواهد شد يك تذکری است بدولت برای اینکه بدانند بودجه ۱۳۲۷ را بچه ترتیبی تدوین کند و از نظر اصلاحی آقایان نمایندگان محترم اطلاع داشته باشند (صحیح است) بنا بر این تئنی میکنم که آقایان تعجیل نفرمایند در اینجا اجازه بدهند که موافق و مخالف در این قسمت صحبت بکنند، منتها برای اینکه آخر ماه است و حقوق کارمندان عقب نیفتد بنده پیشنهاد میکنم که جلسات بیشتر از هفته سه روز تشکیل شود مثل همه جای دنیا که برای رسیدگی بودجه جلسات متوالی تشکیل میدهند (صحیح است) مطلب دیگری هم که میخواهم عرض کنم برای اینکه سوء تفاهم نشود بنده بعنوان مخالف گزارش اسم نوشتم دلیل مخالفت را عرض میکنم چون من جزء موافقین دولت هستم و ابتدا بعنوان مخالف اسم نوشتم بنده مخالف گزارش هستم دلیلش چیست؟ دلیلش این است که این گزارش کمیسیون بودجه از آنطوری که انتظار میرفت تدوین نشده است و بعداً هم عرض خواهم کرد که بچه دلایلی کمیسیون بودجه با وجود اینکه از اشخاص بعیر و مطلع تشکیل شده بود آن

طوری که منظور بود این گزارش تنظیم و تهیه نشده است و علت دوم دیگر که من بعنوان مخالف اسم نوشتم برای این است که این گزارش احواله داده است باین بودجه ای که سابقاً تقدیم مجلس شده است و بنده بدلا باین ابتدا ثابت خواهم کرد که این بودجه مطابق قوانین جاریه کشور تدوین نشده است و حق این بود که کمیسیون بودجه قانون اساسی و قانون محاسبات عمومی را جلو خودش داشته باشد و بگوید که چون مطابق دستور العمل قانون اساسی این بودجه تقدیم نشده است بنابراین من از قبول این بودجه خودداری میکنم اما بودجه چیست؟ برای اینکه آقایان توجه بفرمایند بنده ماده يك قانون محاسبات عمومی را اینجا قرائت میکنم

ماده ۱ - بودجه لایحه پیش بینی شده از کلبه عوائد و مخارج مملکتی است برای مدت یکسال شمسی سنه مالی که بتصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد البته با توجه باین تعریف مالی بینیم که دو قسمت را باید در مطالعه بودجه ما مورد دقت قرار بدهیم یکی قسمت عوائد است و دیگری قسمت مخارج منتهی برای اینکه این قسمت عوائد و مخارج بطور صحیح در واقع تهیه شده باشد و بمجلس پیشنهاد شود قانون برای تهیه و تصویب بودجه مراحل را پیش بینی میکنند که این مراحل مطابق قانون اساسی ما عبارت از تهیه و پیشنهاد بودجه بوسیله دولت و بعد تصویب آن بوسیله مجلس شورای ملی و بعد هم اجرای بودجه است که در اجرای بودجه هم قانون يك مقرراتی وضع کرده است که در بودجه تقریباً وضع کرده اند در این قسمت رعایت شده است یاخیر؟ الان آخر سال است و مطابق قانون يك مرحله دیگر هم قانون مین کرده است و آن عبارت از تقریب بودجه است که مجلس شورای ملی در واقع در وقتی که بایستی به تقریب بودجه سال گذشته مشغول باشد الان مشغول بحث در بودجه سال ۱۳۲۳ است پس ما می بینیم که با وضع فنی بودجه مراحل که قانون پیش بینی کرده است درست طی نشده است در قسمت عوائد ما مواد قانون اساسی را داریم قانون اساسی میگوید که الان عینش را قرائت میکنم چون زیاد فراموش شده است بد نیست که در مرکز نقل مملکت که مجلس شورای ملی باشد قرائت شود اصل هیجدهم قانون اساسی تسویه امور مالیه، جرح و تعدیل بودجه تغییر در وضع مالیاتها و رد و قبول عوارض و فروضات همچنان متمیزهای جدید که از طرف دولت اقدام خواهد شد بتصویب مجلس خواهند بود میزان مالیات را هم ساله مجلس شورای ملی با کثرت تصویب و تعیین خواهد کرد اصل نود و هفتم در مواد مالیاتی هیچ تفاوت و امتیازی فی مابین افراد ملت گذارده نخواهد شد اصل ۹۸ تخفیف و معافیت از مالیات منوط بقانون مخصوص است اصل ۹۹ فریاز مواقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد ب هیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایاتی و بلدی بعد يك اصل دیگری دارد که اصل تفکیک قوا است که می گوید قوای ثلاثه مزبور همیشه از یکدیگر ممتاز و منفصل خواهند بود که معنی اصل تفکیک قوا این است که مجلس شورای ملی قانون وضع کند مالیات وضع کند و قوه مجریه

بگیرد ولی از این صفحه اولی که بنده اینجا قرائت میکنم بنده اینجا يك ایراد اصولی بکمیسیون دارم و آن این است که با وجود اینکه قانون محاسبات عمومی می گوید که عوائد را هر ساله بایستی مجلس شورای ملی تعیین بکند در این گزارش اصلاً ذکر عوائد نشده (صحیح است) بنا بر این بنده اجازه خواستم و همینطور محول کرده اند بسوابق غیر قانونی بنابراین این ایراد اصولی بگزارش کمیسیون هست اما قسمت اول مالیات املاک مزروعی که يك مالیاتی است که بموجب تصویب نامه وضع شده است بنا بر این هیچ ملاک قانونی ندارد (صحیح است) و بنا بر این ذکر این قسمت بعهده بنده بدون تصویب مجلس شورای ملی نباید بشود بنده نمی دانم اگر واقعاً فوریت دارد بیاید اجازه بگیرند تا يك ماه دیگر ما وصول کنیم ولی در هر صورت باینکه ۷ ماه از عمر مجلس می گذرد ما بایستی وضعیت خلاف قانون را برطرف کنیم و وضعیت را بر گردانیم بطرف قانون یکی هم مالیات بردرآمد است البته نماینده محترم آقای مکی راجع ب مالیات بردرآمد گفتند يك تصویب نامه ای صادر شده که با وجود اینکه مالیات بردرآمد ها ملاک قانونی صحیحی داشت با وجود این بموجب يك تصویب نامه آمده است این پایه اساسی قانونی را از بین بردند و بلاوه در رقمی که پیش بینی شده است معلوم می شود که این مالیات بردرآمد که کاملاً يك مالیات منطقی است و از روی عدالت است در اینجا هم باز معلوم میشود که این مالیات برضعا تحویل می شود (صحیح است) و آن اشخاصی که از مزایای کامل این مملکت بهره مند می شوند با وجود تمولی که دارند متأسفانه مالیات خودشان را پرداخت نمی کنند (صحیح است) و فقط پنجاه میلیون تومان پیش بینی شده است بنده از آقای وزیر دارائی اینجا درخواست می کنم برای قسمت وصول بایستی توجهی بفرمایند بایستی اشخاصی باشند آنجا که بدانند يك مأموریت مقدسی دارند و بایستی مالیات ها بطور صحیح وصول بشود بعد هم همینطور قسمتهای مالیاتهای غیر مستقیم که يك قسمت هایش البته مبنای قانونی دارد و يك قسمت هایش ندارد، بعد اینجا قسمتهای در آمد انحصار قند و چغای است کاین جای پیش بینی شده است بعد در آمد صدی چهل و پنج قماش و منسوجات ابریشمی است که البته اینهم بموجب تصویب نامه است و يك قسمت هم درآمد صدی ده عوارض از بهای سف کالاهای وارده است اینهم يك خلاف دیگر است مابقی قوانین گمرکی داریم مطابق آن قوانین گمرکی بایستی آن اشخاصی که وارد میکنند در واقع باید آن وقتی که وارد گمرک میشود گرفته شود و تشریفات باید طوری باشد که کمتر اسباب زحمت بشود در اینجا يك قانون گمرکی داریم بدهم آمده اند بگذر آمد صدی ده عوارض موقتی و بهای کالا تعیین کرده اند اینهم بطور جدا گانه يك چیز دیگری دارد که در قسمت گمرک که بنده عرض دارم عرض میکنم پس بنابراین در قسمت درآمد همانطوریکه عرض کردم يك قسمتی آن طوری که اینجا اسمش ذکر شده است مبنای قانونی ندارد و بنابراین بایستی وزارت دارائی یعنی موظف است مطابق قانون محاسبات عمومی و قانون اساسی اجازه آنها را از مجلس شورای ملی بگیرد و این عمل کلاً برخلاف قانون است و حتی مطابق قانون مجازات

مجازات دارد (مکی - جرم است) اما قسمت دوم از هرا بضم که میخواستم عرض بکنم راجع با همیت بودجه در قسمت مخارج است برای قسمت مخارج باز قانون محاسبات عمومی يك دستور العملهایی ذکر کرده است که آن دستور العملها بهیچوجه در این بودجه که ما میخواهیم باستناد آن این سه دوازدهم را تصویب بکنیم ذکر نشده است قانون محاسبات میگوید بایستی مخارج فصل بندی و ماده بساده ذکر شود و لهذا مخارج پرسنل جدا و مخارج مستر جدا و مخارج غیر مستر هم جدا در این بودجه ما نه اسمی از مخارج مستر داریم و نه از مخارج غیر مستر و نه از حقوق بنابراین آن دستور العملی که قانون محاسبات عمومی برای دولت گذاشته است در اینجا بهیچوجه رعایت نشده است و من این تذکرات را مخصوصاً اینجا مبدهم برای اینکه برای بودجه ۱۳۲۷ که بایستی دولت تقدیم کند تمام این نکات بایستی در بودجه رعایت بشود و اگر رعایت نشود البته بودجه اینجا تقدیم خواهد شد بنده اخطار قانونی با آقای رئیس خواهم کرد که مطابق قانون اساسی اصلاً حق ندارد چنین بودجه ایرا قبول بکنند برای اینکه اگر قانون در مجلس شورای ملی مورد احترام قرار نگیرد پس بایستی کجا مورد احترام قرار گیرد؟ (صحیح است) این دستورهائی که قانون محاسبات عمومی داده است و طرحی هم آقای حائری زاده تهیه کرده اند بنده باز ذکر میکنم ماده ۱۲ در اوائل نیمه دوم سال وزیر مالیه باید عایدات مملکتی را از هر منبع برای سال بعد پیش بینی نماید و همچنین مخارجی را که برای این بودجه لازم است در نظر گرفته و هر دو را بهیئت وزراء تقدیم نماید خود قانون محاسبات عمومی نظر جناب عالی را تأمین کرده است و دولت را مکلف کرده است که پورسانت آنها را معین کند ماده ۱۳ هیئت وزراء عایدات پیش بینی شده و مخارج وصول آنرا در حدود عایدات یعنی برای مخارج هر يك از وزارت خانه ها تعیین نموده و آنرا توسط وزارت مالیه بوزارتخانه ها ابلاغ نمایند و این طرحی که جناب عالی فرمودید در واقع از وظایف اولیه دولت است که خودش پورسانت وزارتخانه ها را تعیین کند برای بودجه قانون محاسبات عمومی يك وظایفی مخصوصاً علاوه بر اینکه برای هر يك از وزارتخانه ها تعیین کرده است برای وزیر دارائی يك وظیفه مهمتری را وضع کرده است و وظیفه وزیر دارائی این است که علاوه بر اینکه بودجه های سایر وزارتخانه ها را از وزارتخانه ها جمع آوری میکند علاوه بر این وزارت دارائی موظف است که عایدات را قسمت بکند و علاوه بر این تامل بودجه را هم در واقع امور حفظش وزارت دارائی است و بهمین جهت است که بعضی از خارجها و وزیر دارائی را وزیر تامل هم میگویند برای اینکه وزیر دارائی مامور تامل خرج و عوائد است علاوه وزیر دارائی يك وظیفه مهم دیگری دارد و آن عبارت از این است که مقدمه قانون بودجه را تهیه بکند و مقدمه قانون بودجه بایستی طوری زباندار باشد که سیاست مالی دولت کاملاً معلوم باشد و در حقیقت نمایندگان ملت بایستی بتوانند با قرائت مقدمه بودجه از سیاست مالی دولت و وضع مالی کشور در واقع اطلاع حاصل کنند متأسفانه در این مقدمه ای که در این بودجه ذکر شده است سعی شده است باینکه هیچ مطلبی را روشن نگویند

بنمایندگان حتی اگر کار های خلاف قانونی هم شده است در ذیل این مقدمه در واقع تیره خودشان را از مجلس بخواهند بنابراین تئنی میکنم برای بودجه ۱۳۲۷ دستور صادر بفرمائید که مقدمه بودجه بایستی کاملاً روشن باشد پس از اینکه لایحه بودجه را باین ترتیب وزیر دارائی تعیین کرد یعنی موادش معین شد قسمت مخارج پرسنل مجزا شد مخارج مستر و غیر مستر هم معین شد و مخصوصاً يك ماده است راجع بمخارج غیر مستر برای آقایان میخواهم چون اینجا بعد مینویسد اداره ساختمان ۲۸ میلیون تومان ولی قانون محاسبات عمومی این وظیفه را معین کرده که نمایندگان بدانند که این پول را برای چه رأی میدهند و اعتبارات برای مخارج غیر مستر که برای عملی از قبیل خرید کارخانه یا بنای عمارت یا ساختمان کشتی و غیره لازم خواهد بود و زمان خرج آن محتاج بدقت معینی نباشد بعد قانون میگوید که بایستی با تشخیص اشخاص چنین مدارک فنی ضمیمه باشد تا نمایندگان بتوانند مطمئناً رأی بدهند پس از اینکه بودجه را باین ترتیبی که عرض کردم وزیر دارائی تهیه کرد باز هیئت دولت چون مسئولیت مشترک دارند بایستی راجع باین بودجه در هیئت دولت رأی بگیرند و پس از اینکه رأی دادند يك همچو سندی را که بنده عرض کردم بایستی بیاورند بمجلس و این سند را تقدیم مجلس شورای ملی نمایند متأسفانه این سندی که الان اینجا هست بقیه من اسمش را نمیتوان گفت بودجه يك سیاهه، يك رقمی است که واقعاً هیچکس نمیتواند درباره اوقضاوت بکند بعداً پس از اینکه بمجلس شورای ملی آمد این قسمت بودجه بایستی کدر مجلس شورای ملی مطرح شود منتهی برای اینکه بکقسمت فنی است و بحث در آن سهل و ساده شود نظام نامه داخلی مجلس يك کمیسیونی پیش بینی کرده است و طریق انتخاب آن کمیسیون را هم از سایر کمیسیونها مجزی کرده است برای اینکه صلاحیت اشخاص در نظر گرفته شود و اشخاص مورد اعتماد انتخاب بشوند و باین جهت ۱۸ نفر تعیین میشوند که کمیسیون بودجه باشد و راجع باین قسمت اظهار نظر کنند و خوشبختانه کمیسیونی که امسال تعیین شد همه از اشخاص مورد اعتماد و صحیح و با سابقه هستند منتهی بنده گلابه ای که اینجا کردم فقط نظر این است که آن یکمرتبه که آمدیم يك دوازدهم را تصویب کردیم فقط برای این بود که کمیسیون بودجه راجع به بودجه يك نظر صریح قطعی بدهد تا این که نمایندگان ملت واقعاً از روی علم و اطلاع يك اوقامی را رأی بدهند ولی باین گزارش نمیتوانند رأی بدهند و امید وارم که برای بودجه ۱۳۲۷ که تقدیم خواهد شد این تذکراتی را که عرض کردم رعایت بکنند پس از اینکه با این وضعی که عرض کردم کمیسیون گزارش داد مجلس شورای ملی و نمایندگان ملت با توجه بیک بودجه روشن حاضر کدر دستشان هست بایستی که رأی بدهند ولی متأسفانه من نمیتوانم شاید از بین آقایان نمایندگان گمان نکنم کسی باشد که بتواند بگوید بنده با این اوقامی که اینجا نوشته شده میتوانم قضاوت کنم (صحیح است) قانون برای اجرای آن يك مقرراتی وضع کرده است و برای این بودجه را همیت داده است البته

من داخل جزئیات نیشوم که حواله چطور صادر شود ولی در يك قسمتش که اهمیت دارد بنده میخواهم وارد شوم . مطابق قانون اساسی برای دیوان محاسبات قانون يك وظایفی معین کرده است و آن این است که برای این که از حدود اختیارات وزراء و یا مأمورین پرداخت تجاوز نکنند دیوان محاسبات بایستی مخارج را بطور تسجیل تصویب بکند منتها این قسمت را آمدند در ۱۳۱۸ این تصویب را از دیوان محاسبات گرفتند بطوریکه بنده در دوره ۱۴ راجع بدیوان محاسبات در این جایك توضیحانی دادم و بعد رئیس دیوان محاسبات يك گزارش داده بود و اعتراف کرده بود باینکه آن تسجیل را از ما گرفتند بنا بر این وجود دیوان محاسبات برای مالازم نیست و با این ترتیب اجرای بودجه آنطوریکه باید عملی نشود من تقاضا میکنم که آقای وزیر دارائی هم که مرد صحیح العمل و علاقمند بکار هستند در این موضوع توجه فرمایند (صحیح است) با اینهمه اهیتی که داده شده است باز برای اینکه بدانند نظرش را عمل کرده اند یا خیر در قانون محاسبات ماده ۴۲ میگوید که بایستی لایحه تفریح بودجه را تهیه کند و بوسیله وزارت دارائی بمجلس تقدیم کند متأسفانه این مرحله که بنده عرض کردم جز در قانون در عمل اصولاً وجود ندارد و سابقاً يك ماده ای هم که در بودجه ها بود که نقل از ماده ای بناده ای اصلاً ممنوع است با این ترتیب آن ماده را هم از بین بردند و تمام اختیار افتاده است در دست حسابدارها که هر بازی که میخواهند میتوانند در بیاورند بنا بر این مجلس شورای ملی اگر امسال هم موفق نشود بداند و اگر واقعاً يك بودجه ای برای مملکت روی يك پایه اساسی تصویب بکند این مهمترین خدمتی است که مجلس شورای ملی نسبت بمملکت کرده است بنا بر این بنده میخواستم از این مقدمات اولیه یک نتیجه ای بگیرم نتیجه ای که گرفته ام این است که بودجه ۱۳۲۷ همانطوریکه عرض کردم با تمام آن مواد تطبیق بشود و بیش بینی بشود و تقدیم مجلس بکنند .

قسمت دوم این است که وزارتخانه های ما را از این بلاتکلیفی باید بیرون آورد (آشنایی زاده - آقای دکتر راجع بکارمندان دولت هم فرمایند) میرسیم الان عرض میکنم يك قانون تشکیلات برای وزارتخانه ها بایستی بمجلس بیاورند و بگذرانند (صحیح است) برای اینکه با این ترتیب که هر روزی وارد وزارتخانه ای بشود اساس او را هم بریزد و بعد وزیر دیگری بیاید او را تغییر بدهد این کار غلطی است و هر وزیر باید تشکیلات وزارتخانه خودش را بیاورد و بتصویب مجلس برساند (صحیح است) قسمت سوم از نتیجه این است که مبلنی از عوائل ثابت دولت را بایستی برای عساکر های عام المنفعه کنار گذارد که وکلای ولایات مخصوصاً بعضی ها که حوزه های انتخابیه شان خیلی وقت آور است بایستی از عوائل ثابت دولت يك مبلنی برای کارهای تولیدی در ۱۳۲۷ کنار بگذارند (صحیح است) که ما بتوانیم سالی صد میلیون تومان - میلیون تومان ۲۰ میلیون تومان از بودجه و عوائل ثابت دولت

بگذاریم که صرفاً صرف مخارج تولیدی بشود این را ما کنار بگذاریم هم يك وسیله ایست برای صرفه جویی در سایر مخارج وهم اینکه البته باید بر طبق يك برنامه ای باشد بر طبق تصویب مجلس شورای ملی این تذکر بنده بود البته این نتیجه ای بود که از این مقدمه گرفتم بعد يك تذکره ای هم بنده راجع بمستخدمین دولت داشتم که میخواستم اینجا عرض بکنم . راجع بمستخدمین دولت در دوره ۱۴ عرض کردم و حالا هم عرض میکنم که مستخدمین دولت ما وضع صحیحی ندارند ، وضع ثابتی ندارند بایستی اساسنامه صحیحی داشته باشند و هر کسی بداند که بچه راهی چه روزی شروع بخدمت میکند آتش اش چیست در مراحل زندگی چطور ترقی باید بکند در چه سنی متقاعد میشود و از این وضع بلاتکلیفی بیرون بیاید (صحیح است) و تا مستخدمین ما يك اساسنامه صحیحی نداشته باشند همیشه کارشان دستخوش حوادث و متزلزل است و باینجهت بنده میخواستم به آقای وزیر دارائی تذکر بدهم و از هیئت دولت درخواست بکنم چون الان وضع مستخدمین ممتزلزل است دولت تصویب نامه هایی برای شان گذرانده است و همیشه هم آنها در تزلزلند که آیا این تصویب نامه ها را مجلس قطع میکند یا نه ؟ دولت بایستی واقعاً این وضع را روشن بکند ، لایحه ای که لازم است بمجلس بیاورد که تکلیف اینها روشن بشود کدائماً در تزلزل نباشند (صحیح است) بنده این را میخواستم عرض بکنم که بحث در بودجه چون همیشه باخرامه تصادف پیدا میکند ناچار مختصر می شود ولی در خارج میگویند که مجلس شورای ملی با مستخدمین مخالف است اینطور نیست اگر ما این بودجه هشتصد میلیونی را باینهمه مطالعه کنیم فقط يك قسمتش مربوط بمستخدمین است بقیه قسمت ها مربوط بيك چیزهائی است که مجلس باید در آن وارد بشود اما راجع بوزارتخانه ها هر کدام بنده يك عراضی داشتم که در موقع بحث در بودجه چون در واقع موقعی است که اجازه میدهد بنده تئنی میکنم اجازه فرمایند عرض کنم راجع به وزارت دارائی بنده میخواستم عرض بکنم که بودجه وزارت دارائی نسبت بسایر وزارتخانه ها فوق العاده زیاد است (صحیح است) بطوریکه در اینجا مقایسه ای که هست از ۲۴ تا حالا به بنید چندتر تجاوز کرده است این ارقامش اینجا هست که خود کمیسیون بودجه چاپ کرده است ومن مزاحم نیشوم که برای آقایان بخواهم ولی آنطوریکه بنده حساب کردم بودجه وزارت دارائی و ادارات تا به تقریباً ۱۵۰ میلیون تومان میشود و این نسبت ۱۵۰ میلیون تومان بيك بودجه هشتصد میلیونی واقعاً زیاد است بایستی که این قسمت را وقت کامل فرمایند برای اینکه يك تناسبی در وضع مخارج باشد راجع بادارات وزارت دارائی هم بنده عراضی داشته یکی راجع باداره کل غله است چون دیدم ۱۹ میلیون تومان راجع بکسر معارجش پیش بینی شده است ولی در ارقام عایدی آن را هیچ جا من در بودجه نتوانستم پیدا بکنم که بدانم وضع اداره غله بچه صورت است ؟ آیا بوضع بازار گانه ایست یا بازار گانه نیست ؟ و اگر بازار گانه ایست بیان این تجارتخانه و این اداره بازار گانه کی صادر شده است از این قسمت میخواستم مجلس شورای ملی راجع آقای وزیر دارائی مستحضر فرمایند قسمت دوم راجع

از قسمتهایش را که بنده عیناً دیدم هوایش را با عین خودش را واگذار میکنند بقتت های خیره نه اینکه این کارها را نکرده اند بلکه از این قانونی که در مجلس گذشت سوء استفاده هم شد (صحیح است) حتی در این موضوع کمیسیونهای تشکیل شد و املاکی که بعضی ها حق نداشتند باینک دانستی (البته من عرض نمیکنم که حق نداشتند يك عده ای حق داشتند و يك عده ای هم حق نداشتند) علاوه بر این دو آخرین سالی که اعلیحضرت فقید آنجا را اداره میکرد سی و سه میلیون تومان عایدی داشته است بنده در این رقمی که دیدم ۱۲ میلیون تومان عایدی نوشته است و ۸ میلیون تومان خرج بنا بر این این قسمت در واقع هیچ تطبیق نمیکنند با آن انتظاری که از املاک میرفت و در این قسمت سوء اداره املاک بایستی جنابالی بيك توجه خاصی فرمایند یکی این که بایستی نظارت بشود باینکه املاک دولتی بدون جهت بيك کمیانی که منتقدند داده نشود و این نظر هم آقایان است و بعد هم تئنی دارم مقرر فرمایند صورت املاکی که تاکنون واگذار شده است برای اطلاع آقایان نمایندگان در روز نامه رسمی درج شود (صحیح است - احسن) تا آقایان نمایندگان از این قسمت مستحضر باشند . يك موضوع دیگر هم راجع بمستشاران خارجی است که در ایران هستند هر کدام از اینها را که احتیاج دارند چون من عقیده دارم که دولت نظریه خودش را معین کند و هر کدام را که احتیاج دارید قرار دادشان را بیاورید در مجلس برای این که قانون در واقع پیش بینی کرده است هم کمیسیون خارجه و هم کمیسیون بودجه و هم کمیسیون روزارخانه بایستی در اینها اظهار نظر بکنند تمام این چیز ها باید در نظر گرفته شود که بعداً مورد اشکال واقع نشود (رضوی - اگر این طور نباشد بحث ندارد آقا) صحیح است بحث ندارد . بعد هم راجع باداره کل گمرک است که بایستی قسمتی عرض بکنم بنده راجع بقسمت گمرک میخواهم عرض کنم که سرحدات ما بخوبی حفظ نیشود وهم ما التجاره ها بدون اینکه گمرکی برای آنها داده شود از سرحد عبور میکنند و آنطوریکه بنده اطلاع دارم مأمورینی که در سرحد هستند درست با مردم رفتار نمی کنند که موجب شکایت عده ای از بازرگانان شده است (صحیح است) بنا بر این تئنی میکنم بقسمت گمرک هم توجه فرمایند برای تقویت سرحداتهم از شمال وجنوب و شرق و غرب مملکتی هستیم مستقل بایستی که سرحدات ما کلاً حفظ بشود مطابق مقررات هر مال التجاره ای از هر ناحیه که میاید طبق قانون رفتار بکنیم بنا بر این بنده تئنی میکنم که دولت يك رویه مدنی در نظر بگیرد . قسمت دیگر راجع بشرکت بیمه و شرکت فرش است راجع بشرکت بیمه و شرکت فرش هم بنده در اینجا چیزی ندیدم و میخواستم ببینم که آیا این شرکت هائی که تشکیل میشود برای دولت نفع دارد یا ضرر ؟ اگر نفع دارد نفع معنوی دارد مثلا اگر توجه فرمایند که کارگران قالی بافی را بایستی حفظ کنیم بنده حرفی ندارم ولی اگر نفع مادی دارد در هر صورت این قسمت هم بر ما پوشیده است و ما نسبتوایم قضاوت صحیحی بکنیم

(اردلان - يك اضافه ای برای شرکت فرش منظور شده است) يك قسمت دیگر هم راجع بقسمت بودجه راه آهن بود راجع بقسمت راه آهن هم بنده يك عراضی در خصوص وزارت راه داشتم که هر دورا توأم عرض میکنم یکی راجع بودجه راه آهن است که از آن هم آقایان نمایندگان هیچ اطلاعی ندارند ، درست است که راه آهن دولتی است و يك قانون مخصوصی دارد که حسابدارش را مدیر کل وزارت راه انتخاب کند و هیئت نظارتی هست ولی در هر حال مجلس شورای ملی بایستی که از نتیجه عملیات آنجا کلاً مطلع باشد در صورتی که بهیچوجه مطلع نیست ، و يك قسمت دیگر هم راجع برای آهن بود يك نظریاتی بود که خود بنده خواستم عرض کنم و آن این است که این راه آهن ما بر جزو حتمی در این مملکتی کشیده شده و وظیفه همه ماها این است که او را حفظ کنیم و دولت هم مکلف است که او را آنجا دقت بکند که کلاً از جریان سیاسی خارج باشد (صحیح است) و کلاً از منافع مملکت در آنجا محفوظ باشد لایحه (صحیح است) بسیار نظر صحیحی است) يك قسمت دیگر هم راجع بیانک رهنی و بانک کشاورزی است ، راجع به بانک رهنی و بانک کشاورزی میخواهم عرض کنم که این قسمت برای ولایات ، برای اهالی آنجا تقویت بشود و يك سرمایه اضافی داده بشود (صحیح است) چون ممکن است اهالی ولایات بگویند که ما چه تقصیری داریم این است که بایستی حتی الامکان ب سرمایه بانک رهنی اضافه شود و تأیید بشود و افرادی که در ولایات وضعی نشان بد است در آنجا کمک بآنها بشود (ابوالقاسم امینی - نه این صورتی که بانک رهنی عمل میکند ۱۲ صدم که از مردم بگیرد) بلی صحیح است بانک کشاورزی را بایستی تقویت کرد و دستور هم داد که باینکه جزیه کم کنند راجع بقسمت وضع بانک ملی هم البته لازم بود که سوس در اینجا کلاً قید بشود و بنده چون در قسمت هیئت نظارت هستم خواستم بيك شهادتی بدهم که بانک ملی ایران یکی از اداراتی است که بسیار خوب اداره میشود ولی وظیفه خودم بود که آنچه که در آنجا مشاهده کردم خدمت آقایان عرض کنم که همه اعضائی که در آنجا هستند بخوبی انجام وظیفه میکنند ، خوب و مرتب کار میکنند ، وهم رئیس آنجا جدا کار میکنند (صحیح است) يك موضوع دیگری را هم که خواستم عرض کنم راجع بیانک داری است ، راجع بیانک داری ما بایستی قانونی داشته باشیم و راجع بیانک های خارجه که در این جا تأسیس شده است و یا تأسیس خواهد شد ما هیچ مقرراتی نداریم و این لازمه زندگی بیانک مملکتی است مثل تمام ممالکی که راجع بیانک هائی که فعلاً در ایران هست و راجع بیانک هائی که در آتیه در ایران شمه پیدا خواهند کرد ما مقرراتی داشته باشیم توجه داشته باشیم . راجع بوزارت فرهنگ بنده میخواستم عراضی بکنم باوجود اینکه من میدانم و اطلاع دارم اشخاصی در آنجا هستند که واقفان حمت میکنند ولی بيك حقیقتی وظیفه وجدانی من بود که این جا بگویم وضع دبیرستانهای ما خوب نیست (صحیح است) بایستی که وزارت فرهنگ امور آنجا را بیشتر مورد توجه قرار بدهد اگر در مدارس دبیرستانهای

دنبال آنها اصلاً حاضر نخواهند شد. يك قسمت ديگر اين است ، راجع بفرهنگ چون هميشه آرزوی بنده اين بود ، در زماني كه جناب آقای قوام السلطنه نخست وزير بودند بنده يك روز در خدمتشان شرفياب شدم و اين موضوع را عرض كردم كه اگر بخواهيد اين مملكت فرهنگش يك تكاني بخورد و يك خدمتي بفرهنگ بكنيد اين است كه بايستي يك انجمن ترجمه‌اي در اين مملكت ايجاد بشود و مكتب علمي كه در اين مملكت از زمانك ديگر هست تا بيبست سال ترجمه بشود براي اين قسمت هم هر اعتباري كه داده بشود بسيار بجا است هم ما توانسته‌ايم فضاي اين مملكت را كه در كمال سختي هستند كمك بآنها بكنيم و هم اين كه در واقع يكي از خدماتيكه شاه سابق ككردند فرستادن يك عده اي بود باروبا و اين ها حالا برگشته اند كه غالبشان وقتشان تلف ميشود يعني آن استفاده‌اي كه بايد از آن ها بشود نميشود ممكن است بيك مهندسي فرض بفرمائيد كاري بهش داده باشند رئيس هم فرض بفرمائيد كه رتبه ۹م باشد يك ياكاني را بايستي اين مهندس اداره بكنند (صحيح است) ولي اين كار همچوقت باكار او تطبيق نميكنند الان امريكا رفته داريم آلمان رفته داريم سوئد و فرانسه رفته داريم از تمام اينها بايستي استفاده بشود واز قواي اينها ما بتوانيم استفاده بكنيم يك دارالترجمه بايستي در وزارت فرهنگ تاسيس بشود البته در دانشگاه هست و وزارت فرهنگ هم بكنند و بهر صورت اشخاصي كه عربي ميدانند و در هر قسمتي بايستي كه ترجمه شود بيبست سال ما بايستي اينكار را بكنيم تا اينكه فرهنگ اين مملكت با آن هوش سرشاري كه من در افراد اين مملكت سراغ دارم يك تكاني در مملكت داده بشود يك قسمت ديگري هم كه ميخواستم در جواب آقای تقي زاده عرض كنم راجع به دانشكده حقوق است و اين هجومی كه به دانشكده حقوق مياورند علت اساسي را بمرضشان ميرسانم ، در دانشكده حقوق هجومی كه آورده ميشود اولاً بعقيده من اين هجوم زياد نيست چرا ؟ براي اينكه اين دانشكده حقوق ممكن است براي تمام ادارات اين مملكت كه بعداً احتياج پيدا خواهند كرد بايستي اين دانشكده ، مستخدم ، قاضي مامور سياسي تهيه كند ، بنا بر اين با آن احتياجی كه ما باين عده داريم اين عده‌اي كه در آنها تعليم ميكنند زياد نيست ولي دليل هجوم با آن دانشكده اين است كه ساير دانشكده‌ها براي اين است كه وسايل فقيشان تكميل نيست نميتوانند دانشجو بپذيرند ، مثلاً دانشكده پزشكي در سال هزار نفر داوطلب دارد ولي چون وسايل فني او تكميل نيست بودجه اش كم است نميتواند در سال بيش از دو بيست نفر بپذيرد همينطور قسمت هاي فني و قسمت هاي ديگر از اينجهت است كه عرض كردم و يك قسمت ديگري هم كه ميخواهم عرض كنم راجع به مدارس اختصاصي است اين مدارس اختصاصي كه در ايران هست بجز اينكه تفرقه مابين و وظائف وزارتخانها پيسنه‌ايد حاصل ندارد مثلاً مدرسه دارائي بنده خودم آنها معلم بودم و قتيكه مدرسه دارائي تاسيس شد دانشكده دارائي اينصورت را نداشت و احتياجات وزارت دارائي را نميتوانست تأمين كند الان يك دبیرستاني است كه البته بطور ناقص است و بايد بوزارت فرهنگ واگذار شود و صرفه جويي هم در بودجه خواهد شد (صحيح است) تنها براي اينكه حقوق دانشجوياني كه براي حالا اسم نوشته اند از بين نرود اينها همينطور

تصديقاتشان ادامه ييدا بكنند ولسي از سال ديگر داوطلب قبول نكنند و يك تذكري هم آقا يان دارند كه بسيار تذكر صحيحي است و آن را آقای کشاورز صدر داده اند و آن عبارت از اين است كه مدارس حرفه‌اي تاسيس شود و پيشنهاده بسيار خوبي است كه تا بتوانيم جوانان خودمان را هدايت بكنيم اما يك قسمت راجع بوزارت دادگستري است وزارت دادگستري ما با وجود اينكه اكثر مأمورين آنها از مردمان شريف هستند (صحيح است) ولي تشكيلات و ترتيباتش طوري است كه موجب زحمت براي مردم است حتى موجب زحمت براي خود آنها است بنا بر اين براي اينكه وزارت دادگستري اصلاح شود خواستم عرض كنم كه يك فكمري براي تثبيت مقام قضات بكنيد يك فكمري بفرمائيد تثبيت مقام قضات و استقلال آنها به عقيده بنده دو ركن دارد يكي اينست كه بايستي وضع معاش آنها تا مدين بشود (صحيح است) يكي هم اين است كه وزراء در نقل و انتقال قضات كمتر دخالت بكنند (صحيح است) و براي اين قسمت بنده پيشنهادهي دادم و چون جنابعالي را هم يك شخص صالحی ميدانم يقين دارم كه حاضر خواهد شد براي خودتان يادگاري بگذاريد و براي تغيير قضات و تغيير و تبديل قاضي و استخدام آنها يك شورائي در وزارت دادگستري از قضات درجه بالا بايستي تشكيل بشود (صحيح است) و اين شورا حق داشته باشد كه نسبت بتغيير و تبديلي كه وزير ميخواهد بدهد اظهار نظر بكنند و حتى براي تبديل اشخاصي كه از ولايات ميخواهند منتقل بشوند بهتران بايستي اظهار نظر بكنند و همچنين براي اشخاصي كه ميخواهند بوزارت دادگستري بيايند من معتقدم كه بايستي شرط مسابقه با داشتن ليسانس گذارده شود و بعداً هم آن شورا يك تحقيقاتي براي وضعيات اخلاقي اشخاص بكنند براي اينكه رسماً بتوانند استخدام شوند (صحيح است) اين قسمت را هم تمني ميكنم كه جنابعالي توجه بفرمائيد ، بنده خودم قصد داشتم كه طرحي راجع باين موضوع تهيه كنم و تقديم كنم ولي با بودن جنابعالي كه يقين ميدانم هلاقمند با اصلاح دادگستري هستيد اين قسمت را بخود جنابعالي واگذار ميكنم ، قسمت ديگر راجع بزندان ها بود چون تنها كافي نيست باينكه ما اشخاص را محكوم بكنيم و تحويل زندان بدهيم بلكه بايستي مراقبت كرد كه اين حكمي كه در باره آنها داده ميشود چگونه بايد نسبت بآنها رفتار كرد ، بنا بر اين بنده ميخواستم تمني بكنم كه راجع بقسمت زندان هم يك توجهي بفرمائيد ، چون بعضي از آقا يان تذكر دادند و هرايض بنده يك مطالب اساسي است كه بايد عرض كنم راجع به وزارت بهداري البته آقا يان ميدانند اين موضوع كاملاً مورد علاقه نمايندگان محترم ولايات است (صحيح است) مخصوصاً ولايات كه عرض ميكنم براي اينكه ولايات فاقد تمام اين وسايلي است كه اين جا دارند (صحيح است) پس توجه آقای وزير بهداري را جلب ميكنم باين كه به ولايات توجه مخصوصي بفرمائيد و اين يولي كه بوزارت بهداري داده ميشود تمني ميكنم دقت بفرمائيد صرف دكتر هائي كه بعنوان بازرسي ميروند نشود (صحيح است) من منكر نيستم كه وزارت بهداري محتاج بازرسي است ولي بايستي كه اين قسمت باعث نشود كه

يك اشخاصي كه ميخواهند به ولايات بروند از اين محل حقوق بگيرند ، و يكي ديگر خواستم عرض بكنم ولايات را طبقه بندي بفرمائيد ، همچ طبيبي حاضر نميشود بنقاط آب و هواي ولايات برود ، بعضي از نقاط هست كه فاقد همه چيز است و ضعيتشان بد است ، آب و هواشان بد است ، مثلاً بندر عباس فكر بفرمائيد گلپايگان خود بنده ، عرض كنم كه لار و ساير جاها اينجاها طوري است كه دكترها حاضر نيستند با آن نقاط بروند بنده يك پيشنهاده داشتم كه براي شهرستانهاي كه بد آب و هوا است يك حقوق ثابت معين بشود كه بواسطه همان پول با آنها بروند ، يعني اگر فرض بفرمائيد كه رتبه كسي كه ميروند باصفهان رتبه اولش ۱۰۰ تومان بوده ، گلپايگان هم ۱۰۰ تومان باشد هيچكس نميروند بايد يك دو بيست و سيصد تومان تفاوت حقوق باشد (صحيح است) يك كمي فرقي قائم بشوند براي آنها كه تا بروند شهرستانها . رئيس - آقای دكتر معظمي اگر فرمايش شما خيلي طول ميكشد اجازه بفرمائيد كه تنفس داده بشود . دكتر معظمي - اجازه بدهيد پس راجع بوزارت بهداري هرايضم تمام شود ساير هرايضم ميمانند براي جلسه بعد . رئيس - ۱۰ دقيقه تنفس داده ميشود . مجلس ساعت هشت و چهار دقيقه بمداز ظهر بعنوان تنفس ختم شد

اخبار مجلس

كيسبون بودجه روز سه شنبه ۲۲ دی ۲۶ دو ساعت قبل از ظهر برياض آقای بهجاني تشكيل با حضور آقای خواجه نوري معاون وزارت دارائي مذاكراتي در اطراف گزارش ككسيبون بودجه بعنوان سه دوازدهم هزينه تا آخر سال بعمل آمده با جزئي اصلاحاتي كه با موافقت آقای خواجه نوري بعمل آمد مجدداً تصويب شد كه گزارش آن بمجلس داده شود . سپس با حضور آقای وزير دارائي بودجه دربار مطرح و پس از مذاكراتي مو كول بجلسه بعد گرديد و يكساعت بمداز ظهر جلسه ختم شد . فائدين آقا يان : يك پور - دكتر شفق - اورنگ - دكتر اميني - افخمی . روز چهارشنبه پنج بمداز ظهر ككسيبون بودجه با حضور آقای نجم وزير دارائي و آقای خواجه نوري معاون وزارت دارائي برياض آقای بهجاني تشكيل بودجه دربار در سال ۱۳۲۶ با حضور آقای شيباني رئيس محاسبات دربار مطرح آقای وزير دارائي پيشنهاده نمودند بودجه دربار كه مطابق بودجه پيشنهادهي در حدود بيبست مليون ريال منظور گرديده براي سه ماهه آخر سال بهمان نسبت داده شود . موافقت شده و رأي گرفته تصويب و ساعت هفت و نيم بمداز ظهر جلسه ختم شد .

تصحیح

در جلسه ۳ ۴۴ در صفحه اول ستون ۳ اسم آقای وزير هدليه از قلم افتاده ر نیز در جلسه ۵ ر ۲۴ مذاكرات مجلس مورخه دو شنبه ۱۴ دی شماره مسلسل ۱۰۲۹ در ستون اول صفحه ۷ سطر ۱۹ كلمه « د خائن » غلط و كلمه « دخان » صحيح است .